

ne priklausoma lietuva

Montrealis, 1970 m. rugpjūčio 12 d. Nr. 1210

LE JOURNAL INDEPENDANT LITUANIEN AU CANADA • EST. 1941 • THE INDEPENDENT LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

DIENOS TEMOMIS

Kaip pavadinti — nepagadin-
si, sako priežodis, bet šikart
daug kam atrodo, kad kiti-
kas pavadinimas daug ką paga-
dino.

Atrodo, kad pirmasis į pa-
vadinimo pakeitimą viešai dė-
mesį atkreipė pranciškonų lei-
džiamas Darbininkas. "Koply-
čia Romoje pavadinta ne 'Lie-
tuvos kankinių', o 'Mater Mi-
sericordiae' vardu" — skelbė
Darbininko antraštė liepos 15
dieną.

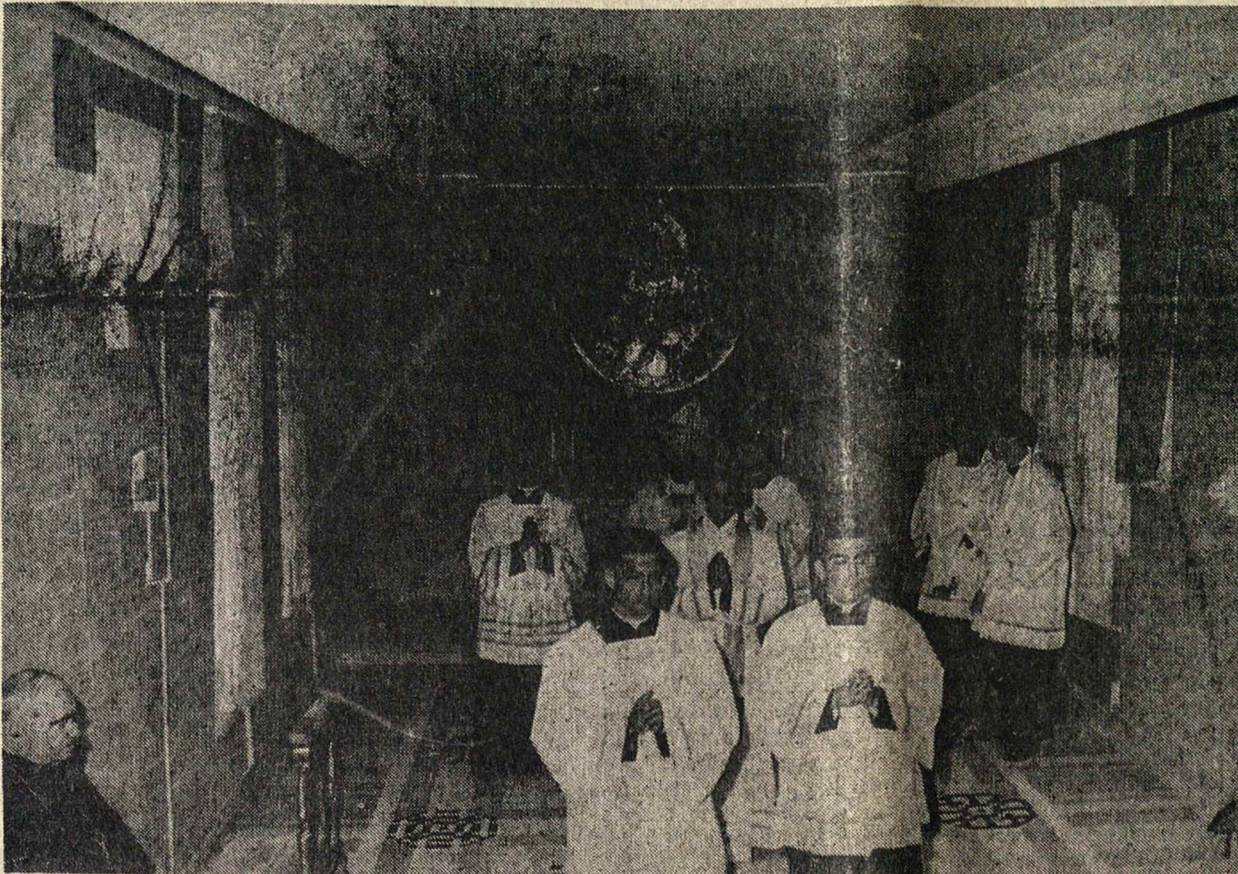
Darbininkas išspausdino pa-
sikalbėjimą su Romos šv. Ka-
zimiero kolegijos studentu
klieriku Dominiku Valenti,
kuris dalyvavo vadinamosios
lietuviškosios koplyčios šv.
Petro bazilikoje atidaryme.
Paklaustas, ar koplyčioje yra
įrašytas Lietuvos vardas, D.
Valenti atsakė: "Atidžiai iš-
skaitęs atskirus parašus prie
šv. Kazimiero paveikslo, ras
Lietuvos vardą — "Patronus
Lituaniae"..."

Beveik visi užsienio lietu-
vių laikraščiai išstius mėne-
sius spausdino vysk. V. Briz-
gio siunčiamus apmokamus
skelbimus, kuriais lietuviai
buvo kviečiami aukoti "Lietu-
vos kankinių koplyčiai" Romoje
įrengti. Dabar paaiškėjo, kad
koplyčia pavadinta "Gai-
lestingosios Motinos" vardu, o
Lietuvos vardas koplyčioje ap-
lamai tik "atidžiai išskaitčius"
tepastebimas. Tai būtų viena
medalio pusė. Aukotojai, ku-
rie "lietuviškai" koplyčiai sta-
tyti vysk. V. Brizgio adresu
pasiuntė šimtus tūkstančių do-
lerių, matyt, turi teisę kelti
klausimą, kad koplyčios orga-
nizatoriai neišpildė to, ką ža-
dėjo.

Tuos organizatorius įtarti
sąmoningų aukotojų apgaudinė-
jimu, tur būt, būtų neteisinga.
Šv. Petro bazilikos, kurioje
koplyčia įrengta, šeiminkais
juk yra ne lietuviai vyskupai ir
pralotai, bet tik Vatikanas.
Tai mes labai aiškiai matome,
pasiskaitę Italijos katalikiško
laikraščio Roma-Napoli raši-
nį liepos 8 d. laidoje. Antraš-
tėje sakoma: "Išpūdingos iš-
kilmės: neleista atžymėti ko-
munizmo kankinių". Straips-
nyje nurodoma, kad atitinka-
mos Vatikano įstaigos neleid-
davo koplyčioje atžymėti Lietuvos
kankinių. Italų laikraštį cituo-
damas Keleivis, rašo, kad
"kažin koks šešėlis slėgė iš-
kilmes Vatikano požemy"...

Čia pasirodo antroji medalio
pusė, kuri yra iš tikrųjų daug
svarbesnė, negu aukotojų nusi-
vyimas. Lietuviškojoje visuo-
menėje, atrodo, susidarė nuo-
taika, kad "Vatikanas mus ap-
gavo". Argi iš tikrųjų taip
yra? Ar tokių nuotaikų kėlėjai
kartais nesupainioja Vatikano
su Vliku?

Ženkla, kad Vatikanas pra-
deda ieškoti būdų susitarti su
Maskva, pasirodė jau prieš ke-
leta metų. Ir atrodo, kad toks
susitarimas jau yra pasiektas
arba netrukus bus padarytas.

Popiežius su palydovais po lietuvių emigrantų aukomis įrengtos koplyčios Vatikane šventinimo

Vatikano tikslai visiškai su-
prantami. Susitarus su Mask-
va ir, be abejo, padarius kai
kurių nuolaidų, Vatikanas tiki-
si užtikrinti geresnes sąlygas
Sovietų Sąjungos ribose esan-
ties vyskupams, kunigams ir
tikintiesiems. Vatikano užda-
vinys juk nėra rūpintis atski-
rų tautų politinė nepriklausom-
ybė, bet sudaryti sąlygas
praktikuoti savo religiją katali-
kų bažnyčios nariams, ne-
priklausomai nuo jų tautybės
ar politikos.

Dėl to ir suprantama amžių
bėgyje išpuoselėta Vatikano
laikysena visuomet susitarti su
valdžia, su establišmentu. To-
kiu būdu Vatikanas atskirose
valstybėse įteisina ir užtikrina
bažnyčios veiklą. Daugiau kaip
30 metų praėjus nuo Lietuvos
prijungimoprieSov. Sąjungos,
Vatikanas paprasčiausiai pra-
dėjo skaitytis su realybe. Geres-
nes sąlygas Lietuvos katali-
kams išsiderėti Vatikanas
gali tik iš Maskvos. Ir Vatika-
nas kai ką, atrodo, jau išside-
rėjo. Sovietų valdžia prieš ke-
letą mėnesių leido išventinti du
naujus Lietuvos vyskupus. O
ką Maskva už tai išsiderėjo?
Nežinom, tačiau galime spėti.

Tie du vyskupai ir gal dar
kitos sovietų nuolaidos katali-
kams Lietuvoje ir Sov. Sąjun-
goje neatsiranda veltui. Kop-
lyčios istorija galėtų būti vie-
nas Vatikano išpirktas vekselis.
Faktas, kad Vatikano ra-
dijo lietuviškosios programos
pastaruoju metu yra visiškai
"nupolitintos" ir "nekalios",
galėtų būti kitas vekselis. Pa-
galiau vis dažniau ir įkyriau
sklinda kalbos, kad ir lietuvių
šv. Kazimiero kolegija Romoje
nebeilgai išsilaikys emi-
grantų rankose. Sakoma, kad
kolegija gali būti perduota val-
dyti Lietuvos vyskupams, o ta-
da ir klierikų iš Lietuvos bū-
siai išleidžiama daugiau į Ro-
mą studijuoti...

Lietuviams katalikams sve-
tur tokia padėtis iš tikrųjų nėra
labai maloni. Tačiau dėl to
kaltinti Vatikaną taip pat ne-

JAUNIMO KONFERENCIJA BE LIETUVIŲ

Jungtinių Tautų globoje New
Yorko liepos mėn. vyko pirmo-
ji Pasaulinė jaunimo konferen-
cija. Konferencijai nuo pat pra-
džiū nesisekė. Vienu metu netgi
atrodė, kad ji aplamai negalės
įvykti, nes atskiros vyriausy-
bės atsisakė jai skirti lėšų. Tik
asmeniškos aukos šitą kliūtį
nugalėjo: sakykim, vienas New
Yorko teatrininkas paaukojo
300 tūkstančių dol.

Konferencijoje 608 delegatų
atstovavo 113 įvairių kraštų.
Buvo numatyta, kad atstovais
tegalės būti jaunimas, nevy-
resnis kaip 25 m. amžiaus.
Tačiau komunistinių kraštų at-
stovai — ypač iš Rusijos — bu-
vo žilabarzdžiai vyrai, gerokai
peržengę šitą amžiaus ribą.
Susidarė įspūdis, kad Sovietų
Sąjungoje nesusirado nė penkių
jaunuolių, jaunesnių kaip 25 m.
amžiaus, kuriais valdžia pasi-
tikėtų...

Konferencijoje tebuvo apie
šimtą komunistiškai nusista-
čiusių "jaunuolių", ir jie netu-
rėjo galimybių savo nusistaty-
tą būdą įgyvendinti. Vatikanas turi
savo tikslus ir savo uždavi-
nius, kurietik atsitiktinai kar-
tais gali atitikti lietuvių poli-
tiniams siekiams.

Jeigu visoje šitoje istorijoje
būtina ieškoti kaltininkas, jo
darytis bene reikėtų
savo tarpe. Jokie mūsų veiks-
niai ar veiksniai nepasirūpi-
no iš anksto ir blaiviai pa-
nagrinioti besivystančią padė-
tį ir visuomenę išpūsti. Šia pras-
me ir mūsų spauda savo pa-
reigos, dėją, neatliko. O apie
realią padėtį painformuota vi-
suomenė, gal būt, nebūtų bu-
vusi tokia dosni Vatikano bazi-
liką papuošti. Antra vertus,
koplyčios įrengimas lietuviam
vis dėlto buvo naudingas.
Dabar Vatikano požemiuose
yra talentingojo V. K. Jonyno
kūriniai, o per koplyčios at-
darymo iškilmes apie Lietuvą
buvo iš tikro daug rašoma ita-
lų spaudoje.

-rem

mą praveisti demokratišku bal-
savimu. Savo dėmesį jie ir nu-
kreipė į ardančią veiklą, kėlė
triukšmą, trukdė balsuoti. Dėl
tos priežasties konferencija su-
gaišo tris dienas, iki buvo su-
daryta konferencijos vadovybė.
Pagaliau pirmininku buvo iš-
rinktas švedas Lars Thalenas.
Jam jau geriau sekėsi, nes jis
jau turėjo nemažą patirties
tarptautinėse konferencijose,
kuriose atstovavo švedų social-
demokratams.

Spaudos konferencijoje Batu-
no korespondentas L. Thalenas
paklausė, kodėl konferencijoje
nedalyvauja Lietuvos, Latvijos
ir Estijos jaunimo atstovai.
Thalenui atsakius, kad jie ne-
padavė pareiškimų, korespon-
dentas nurodė, kad jaunieji bal-
tiečiai neturėjo galimybių tai
padaryti, nes konferencijos
ruošos komitetas dirbo nevie-
šai ir nebuvo žinoma apie rei-
kalingsus padaryti žingsnius.

L. Thalenas pagaliau prisi-
pažino: "Iš tikrųjų, baltiečiai
nebūtų daug laimėję, nes kon-
ferencijos ruošos komitetas
buvo pilnas prosovietinių atsto-
vų. Tačiau atsitiko vienas įdo-
mus dalykas. Lietuvių jaunimas
konferencijai atsiuntė laišką,
 kuriame nurodė, kad jie nesi-
jaus atstovaujami Pasaulinėje
jaunimo konferencijoje, nes
Lietuvą konferencijoje atsto-
vau sovietai".

PAMINĖTA SALOMĖJA NERIS

Kaunepaminėta poetės Salo-
mės Neris-Bačinskaitės 25
mirties sukaktis.

Ties jos kapu Istorinio mu-
ziejaus sodelyje buvo susirin-
kę rašytojai ir pareigūnai.
Buvo sugrota varpų muzika,
išpildytos V. ir G. Kuprevičių
melodijos poetės eilių teks-
tais.

VIENA FOTO DIRBTUVĖ

Pasak Kom. Tiesos, Vilniu-
je tėra viena foto aparatų dirb-
tuvė. Taisiniai garantuojami
trims mėnesiams.

Tikras jovalas ...

NEAIŠKI PADĖTIS VIDURINIUSIUOSE RYTUOSE

"Padėtis Viduriniuosiuose
Rytuose tikras jovalas", sam-
protauja JAV senatorius No-
rew Rooritt Kongreso užra-
šuose. Ir jis pataria pagaliau
faktams pažūrėti tiesiai į
akis. Rusai tvirtai įkėlė kojas
į musulmonų pasaulį, ir jų iš-
ten lengvai nebeiškraptys.

Sovietų vadai įsitikinę, kad
šikart visikozeriai yra jų ran-
kose, ir jie, žinoma, su ma-
lonumu stebi, kaip nepatogiai
amerikiečiai trina savo kė-
dėje.

Šikart susitarimai ir nuolai-
dos būsiančios sovietams nau-
dingos, — neabejoja rusų va-
dai. Jie nepamiršo išgyvento
pažeminimo Kuboje. Tada
stipriosios kortos buvo Ameri-
kos rankose. Prezidentas Ken-
nedis mygtuko paspaudimu ta-
da galėjo apyvartoti paleisti
600 tarpkontinentinių raketų.
Chruščiovas jų turėjo 60.
Sovietai anuomet žaidė ugnimi
Amerikos prieangyje, ir juos
ten galėjo užklupti triuškinan-
tis JAV laivyno ir aviacijos
smūgis.

Dabar padėtis pasikeitusi.
Atominis ginklas ištekliai abie-
jose pusėse apylygiai. Geogra-
finė padėtis amerikiečiams ne-
bėra palankesnė. Vietnamas
nualino Amerikos galybę...

Amerikos generolai gniže-
na. Jų manymu, JAV valdžia
perilgai delsusi ir neklusiusi
Pentagono patarimų sustiprin-
ti JAV laivyną Viduržemio jū-
roj, atvirai ginklais remti Iz-
raelį ir aplamai perspėti ru-
sus, kad toje pasaulio dalyje
jiems nebus suteiktos laisvos
rankos.

Apsižvalgus Viduriniuo-
siuose Rytuose ir Azijoje, ma-
tosi, kad JAV pasidarė gero-
kai vieniša. Vakarų sąjung-
ininkai Europoje jaudinasi dėl
rusų kėslių į Vid. Rytų naftą,
bet dar labiau rūpinasi, kad
neužrūstint Maskvos. Pran-
cūzijos įtaka smukusi. Brita-
nija nebavaina didesnio vaid-
mens pasaulio politikoje. Va-
karų Vokietija laikosi nuoša-
liai.

JAV sąjungininkai Azijoje
yra susirūpinę padėtimi Kam-
bodijoje, bet patys dėl to ne-
pajudina piršto. Kai užs. reik.
ministras Rogersas apie susi-
dariusią padėtį užminė SEATO

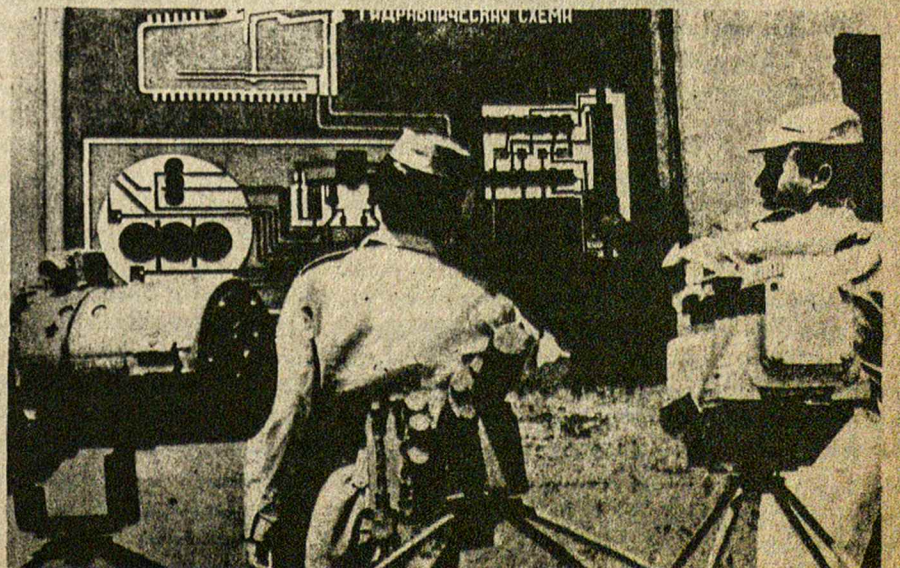
konferencijoje, niekas nė ne-
reagavo. Japonija ir Indija,
kurios SEATO nepriklauso,
nejaukiai tyli.

Senatoriui N. Roorittui esą
pikta, kad amerikiečius visur
žiūrima, kaip į agresyvius,
galion pasinešusius žmones,
net kaip į pavojų taikai. Vaka-
rų Europa nutukusi ir ištizusi
pokario gerovės metais. Ji ne-
belinkusi paklusti JAV vadovy-
bei, kratosi mokesčių naštos,
reikalingos išlaikyti ginkluo-
tosioms pajėgoms. Europos
valstybės, esą, svaichioja ir
tiesiogiai bando susitarti su
Rusija. Puikus pavyzdys esąs
Vakarų Vokietijos atvejis ir
jos naujoji rytų politika, —
skundžiasi senatorius.

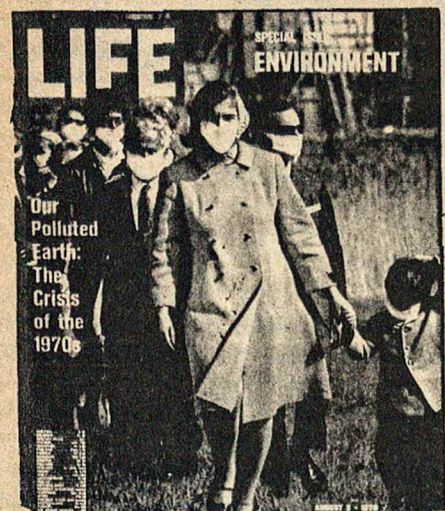
Pasak Londono "School of
Economics" politikų mokslių
prof. Leonard Schapiro, pen-
ki veiksniai prisidėjo prie
Sovietų Sąjungos ekspansijos:

- Kremliaus vadai neturi jo-
kių sunkumų krašte palaikyti
savo palankią nuotaiką. Jie
juk viską kontroliuoja.
- Plačiai išvystyta propagan-
da prieš JAV atnešė laukias
pasekmes. Pasaulis pradėjo
abejoti JAV užsienio politi-
kos taurumu.
- Kremliaus pavyko sukurti
iluziją Vak. Europos valsty-
bėse, kad susitarimas ar
santykių normalizavimas su
sovietais yra įmanomas.
- Kremlui pasisekė pasaulį
įtaigoti, kad Rusija mirtinai
išsigandusi karo su Kinija
grėsmės ir tapusi sukalba-
mesnė, prieinamesnė san-
dėriui su JAV.
- Kremlui pavyko sukurti ili-
ziją, kad Sov. Sąjungos grės-
mė išnykus, nes tarptauti-
nis komunizmas subyrėjęs į
gabalus, nors, išmušus va-
landai, jokio tautinio komu-
nizmo nebūsi: visų kraštų
kompartinijos elsiandčios ran-
ka rankon su Sovietų Sąjun-
ga prieš JAV.

Be to, prof. Schapiro nuro-
do, kad "kad sovietų politika
yra iš tikrųjų dinamiška. Ji
nesiekia kokios nors jėgų pu-
siausvyros, taikos, tarptau-
tinio saugumo įkūnijimo, ir ne-
siekia nė specifinių konkrečių
tikslų. Pagrindinis jos uždavi-
nys yra komunizmo per-
(keliami į 2 psl.)

Egipto kareiviai apmokomi su rusiškais priemonėmis

Kai vienas geriausių šio šimtmečio žurnalų ir žinių žurnalo išradėjas Henry Luce 1936 m. pradėjo leisti naują žurnalą, jis naujam leidiniui numatė tokią paskirtį: "Matyti gyvenimą ir pasaulį, būti didžiausių pasaulio įvykių liudininku, stebėti neįprastus dalykus, mašinas, kariuomenes, mases, džiunglių šešėlius..."

Su tokia programa gimė Life žurnalas, kurio šlandieną Amerikoje parduodama po 8,6 milijonus egzempliorių kiekvieno numerio. Nežiūrint to, didelio tiražo, Life 1969 m. davė 10 milijonų dol. nuostolių. Praeitais metais Life gavo 13 nuoš. mažiau skelbimų kaip anksčiau.

Skelbėjams masiniuose žurnaluose skelbtis paprasčiausiai neapsimoka. Sakytume, televizijos programą Laugh-in vidutiniškai stebi 50 mil. žiūrovų, o vienos minutės reklama programoje kainuoja net 20 tūkstančių dol. pigiau, negu skelbimas keturspalviame Life puslapyje, už kurį reikia mokėti 64.200 dol.

Life tuo tarpu buvo ir yra vienas iš geriausių iliustruotų žurnalų pasaulyje, o kai kieno nuomone — pats geriausias. Jau 1938 m. Life išspausdino seriją nuotraukų apie vaiko gimimą. O 1969 m. Life išspausdino spalvotas nuotraukas apie žudynes My Lai kai-

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

me. Kai Life redaktoriai panoro gauti nuotraukų iš Gvatanos džiunglių, jie išsluntė visą ekspediciją su 10 tonų reikmenų. Iš keturių tūkstančių padarytų nuotraukų žurnalas išspausdino 29.

Nežiūrint nuostolių, Life eis ir ateityje. Leidykla nuostolius dengs iš kitų savo žurnalų didelių pelnų — iš Time, Fortune, Sports Illustrated ir kitų.

BENDRIEJI BALTO REIKALAI

Liepos pabaigoje vykusio latvių dainų šventės proga Toronte vyko Ubos - Batuno suruošta bendra baltiečių diskusija, kuriai vadovavo prof. Ergo Karuks ir prof. Gundars Kenins-King. Iš lietuvių pusės diskusijoje dalyvavo ir J. R. Simanavičius. Diskusijų metu buvo nagrinėjamas baltiečių bendradarbiavimo klausimas.

Buvo iškelta mintis, kad baltiečių organizacijos Š. Amerikoje, atrodo, sugeba sukaupti lėšas, bet jų veikėjai labai esą, sunku įtikinti, kad bendra baltiečių veikla būtų pavikesnė ir naudingesnė.

Estų, latvių ir lietuvių bendruomenių vadai paprastai yra senesniosios kartos atstovai, kurie laisvai angliškai nekalba, buvo pastebėti diskusijose. Tuo tarpu jaunesniesiems baltiečiams tarpusavyje bendradarbiauti jau daug lengviau — tur būt, dėl to, kad jų neskiria kalbiniai sunkumai ir jie visi yra baigę panašias mokyklas. (Diskusijų dalyviai, matyt, nepastebėjo, kad senesnieji savo tarpe vis dar dažnai šnekučiuojasi rusiškai).

Diskusijose buvo iškeltas įsisenėjęs baltiečių paprotis savo tarpe bendradarbiauti tik elito lygyje. Tokia tradicija sukelia ir trukdymų, nes baltie-

čių vadai pirmoje eilėje yra užsiėmę savo organizacijų reikalais ir beveik neturi laiko ir galimybių bendriesiems baltiečių projektams. Ta proga buvo prisiminta UNO studija, kurioje buvo tyrinėjama, kokie žmonės geriausiai tinka dirbti tarptautinėse organizacijose. Buvo nustatyta, kad asmenys su labai ryškiais tautiniais bruožais paprastai yra labai populiariai ir mėgiami savojoje visuomenėje, tačiau jiems nelabai sekasi bendradarbiauti su kitų tautų atstovais. Tai, gal būt, reikėtų turėti omenyje, kai parenkami žmonės dirbti bendrą baltietišką darbą.

Pagaliau diskusijų dalyviai atkreipė dėmesį į baltiečių spaudą. Būtų labai naudinga, jei visi baltiečių leidiniai pastoviai spausdintų žinias apie kitų Baltijos tautų reikalus ir bendruomeninius įvykius. Visi diskusijų dalyviai sutiko, kad šiuo metu baltiečių tarpusavyje bendradarbiavimas tebėra labai primitivus lygio. Būtų labai naudinga pastoviai ruošti bendrus baltiečių renginius idant baltiečiai ir asmeniškai galėtų vienas kitą geriau pažinti. Be to, buvo siūloma pasvarstyti galimybes baltiečių savaitgalio mokyklų vadovėlius spausdinti bendrai, panaudojant tas pačias spalvotas iliustracijas, tik tekstą spausdinti atskirai.

ANTIUVARIATAI

Šiuo metu Lietuvoje tėra du senų knygų antikvariatai. Vienas jų Vilniuje, Garelio g. 6, kitas Kaune, Liepos 21 g. 1.

DIPLOMANTAI

Šiais metais aukštuosius mokslus baigė ir diplomus gavo 7100 studentų Lietuvoje.

TIKRAS JOVALAS...

(atkelta iš 1 psl.)

galė pasaulyje".

Senatorius N. Roorittas su šitomis profesoriaus pažiūromis, žinoma, sutinka. Jis mano, kad pastaruoju metu buvo daug kalbėta, spėliota, rašinėta apie rietenas dėl valdžios Kremluje. Tačiau politiburas visuomet yra visiškai vieningas, kai tik iškyla esminis partijos tikslas: užvaldyti pasaulį visom priemonėmis, išvengiant karo.

Nepamirština, kad politbiurą sudaro žmonės, kurie išnešė sveiką kailį per valymus ir kraujolaidį. Gal jie ir nėra ypatingas pasaulinio masto valstybės vyrai ar subtilūs intelektualai, bet jie visi puikiai nutuokia apie vieną dalyką — politinę galią. Jie puikiai žino kaip ją įsigyti, išlaikyti ir praplėsti namie ir svetur.

Nesą reikalo kalbėti apie nesutarimus tarp Kremliaus ir raudonosios armijos. Kaip ir kiekviena karininkija, taip ir sovietinė težino vieną pagrindinę giesmelę — kaip gauti daugiau pinigų...

Stalinas, kuris dabar po truputį rehabilituojamas, komunistu pasiremdamas, sukūrė rusų imperiją. Dabartiniam vadams telieka misija tęsti. Nesėkmė Kuboj rusams buvo naudinga pamoka, kuri pasitarnavo pastangom iš Rusijos padaryti globalinę galybę.

Šie JAV senatoriaus žodžiai, gal būt, ir išduoda tam tikrą kartėlį ir neobjektyvumą pačios Amerikos atžvilgiu, tačiau jie vis dėlto yra, palyginti, blaivūs ir ne trumparegiški antikomunistiški dėl sunkiai apčiuopiamų ideologinių sumetimų.

K. K.

Nesėkmė Kuboje

Ignorantu apsiskelbęs FIDELIS CASTRO: su pusantro svoro pupų pritrūko kvapo pagaminti 10 milijonų tonų cukraus...

Liepos 26 d. Kubos diktatorius Fidelis Castro prisipažino: "Mus, revoliucijos vadus, tiksliausia būtų pavadinti ignorantais"... Ir Castro 200 tūkstančių kubiečių akivaizdoje Revoliucijos aikštėje pasiūlė: "Jei norite, aš atsisistatydinsiu".

Castro, žinoma, neatsistatydino, bet jo kuklinimasis turėjo aiškią priežastį: Kubai nepasisekė įvykdyti savo užmojo šiais metais pagaminti 10 milijonų tonų cukraus.

Tas užmojis buvo iš tiesų ambicingas. Didžiausias Kubos istorijoje cukraus derlius buvo 1952 m. — 7,3 mil. tonų. Prieš revoliuciją Kuba buvo visiškai JAV cukraus pirklių ekonominėje priklausomybėje. O po 1962 m. Kuba pateko į ton priklausomybės — sovietų. Dabar Kuba Sovietų Sąjun-

gai skolinga apie tris milijardus dolerių, ir savo skolas ji moka cukrumi. Užsimojęs šimet pagaminti 10 mil. tonų cukraus, Castro tikėjosi vienu ypu išsivaduoti iš ekonominių rūpesčių.

Tikslą pasiekti Castro mobilizavo visus darbo rankų išteklis. Pusė milijono darbininkų prie cukraus švendrių dirbo nuolatos, o milijonas studentų, mokinių ir miestiečių — savaitgaliais. Tačiau tikrovė pasirodė stipresnė už revoliucinį įkarštį.

Kubos 152 cukraus gamyklos yra persenusios. Seniausioji buvo pastatyta 1796 m., o 63 kitos gamyklos jau veikė 19 amžiuje. Be to, agronomai apskaičiavo, kad cukringumas Kubos švendrėse pastaraisiais metais gerokai sumažėjo: nuo

12, 25 iki 10, 85 nuoš. Pagaliau šimet labai anksti prasidėjo lėtingasis periodas, kas taip pat nepadėjo gauti rekordinių derlių.

Stebėtojai abejoja, kad Kuba šimet pagamins net tuos 8,5 milijonus tonų cukraus, kaip oficialiai kad skelbiama. Prileidžiama, kad du mil. tonų buvo slapta sandėliuojami ir dabar yra prirašyti prie šių metų derliaus.

O gyvenimo kasdienybė Kuboje rieda pirmyn. The Observer korespondentas E. Bailby rašo, kad jis Kuboje negalėjo nusipirkti atvirutės, rašomo popieriaus, dantų šepetėlio ir guzikų. Žmonės visur stovi eilėse. Iki penkerių valandų stovima eilėse gauti mėnesinę maisto kortelę: 15 kiaušintų, 6,6 sv. cukraus, 1,5 sv. juodųjų pupų, vienam buteliui alaus.

Tačiau daugelis kubiečių vis dėlto tvirtina, kad revoliucija krašto biednuomeni davusi geresnes gyvenimo sąlygas. Išskyrus Havaną, butai Kuboje yra nemokami. Telefonas, gas, vanduo, elektros srovė — nemokama. Gydymas nemokamas. Vaikai iki 16 m. amžiaus gauna nemokamą mokslą, rūbus ir maistą. Jaunieji visai tai priima kaip savaime suprantamą dalyką. Tačiau ar Kubos visai ramstomas ūkis įstengs tą naštą įgauti nešti?

LIETUVOS

LANKININKAI

Lietuvos šaudymo iš lanko varžybas laimėjo Edmundas Kučinskas, o Lietuvos moterų čempionė pasirodė Gema Mikailionytė-Valner.

Kai visos strelės susmigo į taikinius, paaiškėjo, kad Lietuvos lankininkų treneris ir čempionas E. Kučinskas tik penkiomis taškais pralenkė savo mokinį G. Maksimavičių. Be to, čempionas pagerino penkis Lietuvos rekordus.

Praeitais metais G. Mikailionytė-Valner neišsiskyrė iš kitų Lietuvos lankininkių, o šimet ji laimėjo varžybas. Staigmena patiekė ir Lietuvos jaunių čempionė O. Indriulytė.

Šaudymo iš lanko sportas Lietuvoje plačiau praktikuoti tepradėtas prieš devynerius metus.

Lietuvos lankininkių čempionė G. Mikailionytė-Valner

Keating FORD Sales Limited TEL. 769-8831

4475 BANNANTYNE AVE.,
VERDUN, QUE.

USED CARS
1 year guarantee
Kreipkitės į
LEO GURECKAS
Sales Manager
Keating Ford Lietuvos atstovas
769-8831.
Tel: namų 366-2548.

DR. A. S. POPIERAITIS
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).
CHIRURGINĖ PRAKTIKA
KREIPTIS Tel. 931-3275
SEAFORTH MEDICAL BUILDING
3550 Core Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS
832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. André).
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA
Dantų gydytojas
1440 St. CATHERINE Street W.,
Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

DR. A. O. JAUGLIENĖ
Dantų gydytoja
1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS Suite 205
J.P. Miller, B.A., B.C.L.
168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS
KAILIŲ SIUVĖJAS
• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remeliuoju
• Vasaros laike saugojimas
(Storage)
6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal
Tel. 767-6183.

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
3907 A Rosemont Blvd.
TEL: Off.: 722-3545; Res. 256-5355
S-tos "Life" nr. 752D

P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker
Su terse dirbti Quebec'o ir Ontario
PROVINCIOSE
Sekt. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

LITAS
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

MOKA UŽ:
EINAMASIAS S-tas 5.0%
ŠĖRUS (numatyta) 6.0%
TAUPOMASIAS S-tas 6.5%
TERM.IND. 1 metams 7.25%
TERM.IND. 2 " 7.75%
TERM.IND. 3 " 8.00%
Nemokamas gyvybės draudimas
iki \$2,000 šerų sumos.

DUODA PASKOLAS:
(Išskaitant nario gyvybės apdraudą
iki \$10,000 paskolos sumos)
ASMENINIS, šerų kreditas ir nekiln.
turto (rezidenc. nuosavybė) iš 9%
INVESTACINES pagal jų rūšį nuo
9.5% iki 12%
TERMINUI suėjus paskolos atnauji-
namos iš tuo metu galiojančio palū-
kanų procento.

ADRESAS: 1465 De Seve Street
Montreal 205, Que.
TEL. 766-5827.

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekma-
dieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis -
nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskyrus šeštadienius.
Vakaraš - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7
iki 9 val.
3907 Rosemont Blvd., tel. 722-3545. Diena-pen-
ktadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakaraš - pirmadieniais,
trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
Sekmdieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d.
iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA TEL: **727-3120**
\$495 — 35th Avenue, Montreal, 409.
NAMŲ 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
KOMERCINIO, PRIVATAUSTURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS, GYVYBĖS DRAUDIMAS

IR GERAI, IR BLOGAI... (laiškai mums)

NEKRAIPYTI VARDŲ

Norėčiau atkreipti redakcijos dėmesį, kad USA prezidentas yra Nixon, ne Niksonas, kaip laikraštyje spausdinama. O Didž. Britanijos premjeras yra Heath, bet ne Heathas.

Lietuviai nemėgsta, kad svetimšaliai iškraipo mūsų pavardes, tuomet mes turime šį principą taikinti ir kitiems. Jį reikia taikinti ir Lietuvos globėjams — rusams.

Dr. M. Anysas

DIEVOTI DYPUKAI NEPASTEBĖJO

Šiais laikais labai populiarius dalykas yra masinės demonstracijos. Didelį vaidmenį vaidina ir darbininkai, kitaip pasakius, profesinės sąjungos. Man dirbant Fordo įmonėje, darbininkai protestavo prieš Čekoslovakijos okupaciją. Atlanto pakraščio uostų darbininkai Amerikoje boikotuoja rusų laivų aptarnavimą uostuose. Pastarieji ten nebesilanko.

Ar pabaltiečiai, ukrainiečiai, vengrai ir kiti negalėtų kreiptis į darbininkų prof. sąjungų vadus ir paprašyti jų paramos tam tikrais atvejais?

Į Montreallio uostą kartais atplaukia rusų laivas Puškina. Išviečiai galėtų tą laivą piketuoti, ir rezultatai būtų geri, nes darbininkai pro piketus paprastai nelina. Tereikia paraginti ir organizacijos.

Lenino minėjimus Kanados komunistai rengė visuose didesniuose miestuose. Vienur minėjimai buvo piketuojami, kitur ne. Rodos, ir Montreallio dievoti dypukai to reikalo ne pastebėjo.

Rudenį Kanados min. pirm. P. Trudeau vyksta į Maskvą. Ar pabaltiečiai neturėtų į jį kreiptis su prašymu, kad jis rusus paragintų palengvinti apsilankymą Lietuvoje, kad vie-

toj 5 dienų Vilniuje galima būtų keleta savaičių tėviškėje pabūti. Be to, turi būti keltamas ir muitų siuntinams reikalas. Tai juk begėdiškas lupikavimas.

A. Lukas

CITATOS

Kas Meluoja

Toronte leidžiamas laikraštis Liaudies balsas liepos 24 d. išspausdino K. Žekonio rašinį. Kadangi LB bendradarbis skaitytojams siūlo "neimti galvon", ką NL rašo, siūlome susipažinti su tuo, ką Liaudies balsas išspausdino:

MONTREAL. — Liepos 15 dienos laidoje Nepriklausoma Lietuva išspausdino vieno mūsų grupės bendradarbio P. Liaukevičiaus įspūdžius Lietuvoje. Pirmą išspausdino Naujienos, o NL persispausdino. Pagal tą korespondenciją, P. Liaukevičius Vilniaus aerouoste suskačiavo 30 automatiniais šautuvais ginkluotų raudonarmiečių.

Aš buvau toje grupėje ir nemačiau tų ginkluotų raudonarmiečių. Niekas iš mūsų grupės nematė ginkluotų kareivių, nei policijos. Ten policijos nematyti nešiojantis ginklus. Klausimas, kas meluoja, Liaukevičius ar Naujienos? Gal Naujienos iškraipė jo raštą.

P. Liaukevičius Leningrade valgykloje sakė atsisveikinimo kalbą. Jis sakė maždaug taip: Jūs skurdą kentėjot ir liūdėjot. Mes sykiu liūdėjom su jumis. Dabar jūs džiaugiatės savo laimėjimais, tai ir mes džiaugiamės su jumis sykiu.

Tai gi, atrodo, kad ir jam patiko.

Toliau jis skundžiasi, kad muitą reikėjo mokėti. Bet gi tvarkraštis nurodė, kiek ko mes galim pasiimti. Kas bus viršaus, reiks muitą mokėti. Tai čia niekas nekaltas.

Jis taipgi skundžiasi, kad jam paskutiniam atidavė pa-

są Leningrade. Bet gi niekas iš mūsų Leningrade pasų nemė, tik turėjom parodyti. Ten visi lieka paskutiniai, kuriems sunku užpildyti blankas, ką mes įsivežėm. Kurie galėjo angliškai rašyti, tai visi pirmutiniai išėjo. Tai gi, čia negalima nieko keltinti.

Skundžiasi jis, kad Vilniuje uniformuoti kontroliai. Bet visur, kur tik būvom, aerouostuose buvo uniformuoti žmonės: Amsterdame, Varšuvoje, Vilniuje, Leningrade, Kopenhagoje, Londone. Visur tas pat.

Visi įspūdžiai keisti. Kieno jie paduoti, nežinia, nes po jais niekas nepasirašo. Bet visi jie neteisingi.

Aš patariu visiems: Neimkit galvon, ką tie laikraščiai rašo. Jei tik galit, nuvažiuokit ir savo akimis pamatykit. Lietuvoje mūsų laukia. Dabar Lietuvoje žmonės tokie malonūs ir draugiški. Kai reikia skirtis, tai tikrai sunku. Jei sveikas būsiu, kitą vasarą vėl važiuosiu. Tad ir visiems patariu važiuot, nesigailėsit.

K. Žekonis

PASILIKTI MAŽA VILTIES

Hamiltono dienraštis The Spectator išspausdino platų straipsnį su nuotrauka apie Laimutį Bakšį, iš Lietuvos atvykusį aplankyti savo tėvų — hamiltoniečių St. ir O. Bakšų. Dienraštis nurodė, kad Hamiltone yra 150 lietuvių, kurių vaikai gyvena už "geležinės uždangos".

Išskirtom šeimom susijungti esą labai mažą vilties. Inž. Laimutis Bakšys korespondentui pareiškė, kad Kanadoje gyventi jis nenorėtų, nes Lietuvoje liko jo žmona ir duklė. Be to, jis gyvenęs neblogo, neturįs kuo nusiskusti, gaunąs stipendiją. Tačiau buvęs nusitebintas "prašmatniu" tėvų gyvenimo lygiu.

Laimutis Bakšys korespondentui pareiškė, kad jo tėvai iš tikrųjų gyvena daug geriau, negu jis tikėjosi. Kai jis grįš atgal į Lietuvą, visi jo draugai klausinėsi apie Kanadą. Jis jiems sakysias tik teisybę. kb

LAIŠKAS IŠ KANADOS

RAŠO DAIL. LEONAS URBONAS IŠ MONTREALIO

Dail. L. Urbonas

Naktis. Sniegas. Man mažai pažįstamas Montrealis. Ne tik man, bet ir jaunam taksistui. Bendrom įgom surandam salę, kur vietos lietuviui trepsį šoka, torontiečių jaunųjų muzikų koncertą aplaisto. Muzika paskutinių dienų — spiegia, būgnai trenkia, kad net tinkas byra ant jaunų ir pagyvenusių galvų. Man prisimena griūvančios Jerichono sienos, ir net darosi banga.

Jaunieji sutrepsį; jie stovi, kojos prie žemės lyg priaugusios, o liauni kūnai lankstosi, supasi, kaip gluosniai audroje. Veidų nesimato, nes jie plaukais aptekę.

Prie ilgų stalų vyresnioji karta savo plačius veidus peni lietuviškais patiekalais.

Kaip dvasia iš kito pasaulio atklydęs dailausi, kolį seniai bėgę tą veidą užkliudysiu. Nesuradęs einu prie tikslo: klausiu, ar yra čia Henrikas Nagys, kuris man neregėtas, nors seniai girdėtas. Nagys yra poetas ir esu skaitęs jo poetas. Tačiau keletą eilėraščių paskaičius bent man dar ne užtenka minioj autorių atpažinti. Kitiems parodytam uždedu ranką ant stambiaus peties.

— Labas, Henrikai, — sakau. — Labas. Sėsk. Imk štai lėkštę ir šveik tuos kotlietus. Kitai, broliu, čerka išmetus krinant po stalą tuščias skilvis skambės! Pastumia dubenį paskrudusį kotlietį, įkrečia bulvėmis ir vėl nusisukęs tęsia pokalbį su kaimynu.

Nesipriešinu. Kimbu į tuos kotlietus, bulvėnės, žirnius, šveičius, kad tuščias skrandis neskambebų. Protaplais žvilgtelį į Henriko profilį, nemažą nosį, mėsingą lūpas, grėbį pasiūsiusiu plaukų. Jis man primena kažką — užneša kiek į Puškiną, į Pulgį Andrių ir dar kažką.

Bekalbėdamas prisimena mane ir dar pastumia dubenį su kotlietais — "Valgyk!"

— Tai, tai gal susipažinkim, — kramtydamas tiesiu jam ranką.

— Susipažinti? Pažįstu! Juk Urbonas. Iš nuotraukų. Žinai, tu sukūdes. Užvalgyk kotlietį. Nesivaržyk. Paskui išgersim. Pas mane vietos užtenka — išmiegosim. Rytą tau miestą aprodysiu.

Nugėrėm. Šnekėjom. Šnekėjom ilgai. Ir išmiegojom, nes pas Henriką vietos tikrai užteko. Bala žino, kiek būčiau miegojęs, jei ne toji kanarėlė: čiulbėjo, čiauškėjo (maniau, kad už lango). Sapnavau kad Zarasuos Liepyno saloj lakšutė čiulba. Kai kibo į plaukus, pamaciau, kad geltonas paukštelis po kambarį ekraido ir mane pešioja. Originalus tas Nagys. Jis nieko nekopijuoja. Jo vonios kranai (čiaupai) į priešingą pusę atsukami — vos pirštų ir kranų nenusukau, kol susigaudžiau. Visai nenuostabu, kad de Gauliui niežtėjo pirštai Montrealy prie Prancūzijos priglauti.

Ne tik kalba — ir pastatai prancūziški. Tik tai ženevoj kadais mačiau tokias gražias skoningas reklamas.

— Apstikot Montrealyj, — sako man Henrikas. — Miestas ne tik gražus, bet ir saugus. Tai ne Suvienytos Valetybės su nuolat gresiančia "juodąja jėga". Juodųjų grupę sutikus tau nereiks čia trauktis iš kelio...

Prieš akis staiga viskas pabala. Su triukšmu prie mano kojų nukrinta didelė sniego žūstis. Pakėlęs galvą žvelgiu į dešimties aukštų pastato viršūnę pasitikrinti, ar tas baltasis pavojus praėjęs.

— Jei baltąjo bijai, — sako man Henrikas, — tai sėdėk Australijoje ir lauk geltonojo...

Pavasaris. Skersgatviai vėjuoti. Sniegą saulė į niekus verčia, vanduo čiurkšlėmis garma į kanalizacijos skyles. Moterys mikiškai gatvėmis nešioja gražius prancūziškus profilius, o išdykėlis vėjas žaisdamas tuos "Maxi" paltus draiko, skvermus į šonus mėto mini suknelių ieškodamas, bet tik ilgas nailono kojines atidengia ir nesivaržydamas jas praeiviams rodo...

Prie raudonų šviestų už vairo pagyvenęs vyras baltas didelis šukas išsitraukia. Tačiau ranka neliečia skrybėlės, o šukomis tik pakiedena juokingai mažyčius žilstančius šiusukus...

Sėdėjau ir aš mašinoje, o Henrikas už vairo. Geri, platus ir lygūs tie keliai. Nagys sako, kad būtų dar geresni, jeigu nuo jų kas visus prancūzus nuplūstų. Jis pyko ant jų, ypač kai tie aplenkę įkyriai lindo į priekį. Dar daugiau pykino dantis. Kelinta diena skauda ir nepaliauja.

— Už ką tu gavai doktoratą? — klausiu Henriką. — Už literatūrą. Jokios naudos.

Reikėjo mediciną studijuoti, — protauja Henrikas, šukas kišenėn kišdamas.

— Kodėl mediciną? Gal dėl to, kad uždarbis didesnis? Visi į tuos dolerius mušasi.

— Vėlinop tuos dolerius, — piktai pasižiūri Henrikas. — Matai, kelinta diena vaikštav pasišiaušęs, bandau šukuotis, o tasai dantys dar pasiūciau ima gėlti. Gal per mediciną sužinočiau, koks ryšys tarp dantų ir plaukų.

— * —

Pakeliui aplankėm dailininkus. Konjakas ir danties šaknis aprašino. Aplankėm dailininką Šablauską. Pasirodo, kad jis yra Ona Šablauskas, arba lietuviškai Ona Šablauskienė. Bet Remeika, gyvenęs prie pat St. Laurence upės, buvo Remeika, ne Remeikienė. Jis pašo ir tapo laivus, mėlynus ir vienišus, apleistus laivus, o kai tie laivai nėra mėlyni, tai prie jų stovi žvejys. Be tinklo, be meškerės, stovi žvejys, toks vienas ir liūdnas.

Netoli upės ir dailininko Remeikos gyvena dar vienas dailininkas — Bukauskas. Jis čia tiesiog legenda. Per dvidešimtį metų jam pavyko suvesti du nesuderinamus vėjus — laisvąjį ir pritaikomąjį meną. Tačiau kuris iš tų vėjų ir prie kurio prisitaikė taip ir nesigaudžiau. Bukauskas laivų nepiešia. Jis tik tai tapo, ir jo taptyba panaši į Australijos dailininko T. Gleghorn abstraktus šio dešimtmečio pradžioje. Jis jokių eskizų nedaras, lygiai kaip ir aš pats.

Ona Šablauskienė eskizų daro daug. Ji sumaniai ir jautriai valdo grafikos plunksnelę. Ji nedrąsiai ir kukli, bet kai Montreallio parodose ištato vieną kitą darbėlį, tai kritikai nepraeina jos nepastebėję. O pro kitus praeina...

Iš negausaus darbų skaičiaus matėsi, kad ji žengia į meno išraiškos subtilumą. Jos prigimto ritmų ir kompozicijos pajutimo pavydėtų ne vienas dailininkas, ilgai kramtęs pieštukus.

Gausiai įspūdis, kad šiaurės Amerikos dailininkai žiūri į gyvenimą kiek kitaip, negu koligos kengūrij žemėje. Čia jie nepuša, nesistengia išlikti į kontinento pirmąsias meno eiles. Kartais jie vienas kitam net ir nepavydi...

Parodas jie rengia parapijų salėse. Paveikslai nedideli, kaimos nedrąsios, žmonų gerai suleisti rėmai. Tautiečiai tuos paveikslus perka. Visi paveikslai geram stovy, nes į parapijų sales kritikai nestaina jų daugyti...

Kolegiškai išsiskėkėjus jie per mane linki to paties ir mums toje kengūrij žemėje. Tačiau už viską daugiausia mums linki, kad mes ten ir pasiliktuome.

STEFANIJA RUKIENĖ

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

MANO RUGIŲ ATSARGA

Aš turėjau atsivežusi iš Lietuvos galamaisį rugių. Apie tuos mano rugius žinojo kolchozo pirmininkas ir visas kaimas. Pirmininkas primygtinai prašė, kad aš lietuviškus rugius atiduočiau jam sėklai, o jis man, kai iškuls rugius ir sumals, atiduos miltais.

Sibiro rugių atmaina yra labai prasta ir išsigimusi, o ją pagerinti niekam nerūpi. Jis galvojo, kad iš mano lietuviškų rugių išsigauns geros sėklos ir tuomet didžiulis ir girsis prieš kitus kolchozus, kad jis juos pralenkė.

Aš nenorėjau savo rugius išmainyti į miltus. Nenorėjau, kad mano rugeliai Sibire vargtų. Gal ir jiems čia būtų baisiai šalta, kaip man. Pakanka, kad aš ir daugybė mano draugų čia labai vargstame.

Pasisemiu saują lietuviškų rugių ir glamonėju juos savo žvilgsniu. Rodos, jaučiu Lietuvos derlingų dirvų kvapą. Matau tėviškus laukus, nuklotus aksominio rugelių žemelių kilimu. Regiu plačias žiemkėnėlių dirvas, vilnijančias nuo švelnaus vasaros vėjo. Girdžiu, kaip šnara palinkusios auksinės varpos ir meldžiasi gamtos Kūrėjui, o savo šeimininkui duonutės pasaką seka. Taip ir sapnuojasi, kad bus duonutės ir visiems jos užteks: rupios, kvepiančios lietuviškos ruginės duonos. Ir dar žiūriu į rugių saują. Brangūs man tie grūdėliai, ir aš jaučiuosi su jais tampa priasi augusiu. Aš galiu su jais kalbėtis ištisas valandas ir gyventi prisiminimais. Kai tik pajuntu apie mane slampinėjantį badą, tuojau prisimenu savo rugius. Jie mane nuramina, tarytum, būtų pilnas aruodas ir duonos užtektų visiems metams.

Kai kas man sako: — Kaip išdrįsi pasipriešinti pirmininkui ir kodėl neatidavė kolchozui savo rugių?

Mane užsiapuolusiems, ramiai atsakau: — Mano rugiai, rugiai iš Lietuvos ir aš jų geruoju niekam neatiduosiu. Tegu atima jėga, taip kaip viską atėmė.

Lietuviškų rugių iš manęs neatėmė, ir aš buvau labai patenkinta, kad maskoliams jų neatidaviau. Komunistais aš visai netikiu. Netikėjau ir pirminko žodžiais pakeisti mano rugelius miltais.

Sovietiniai įstatymai labai galingi, bet vargas dar galingesnis. Daug galvojome ir svarstėme, bet maisto

problemos neišsprendėme. Lietuvoje žiemos dantys būdavo aštrūs, o čia mums prieš akis ilga ir labai šalta Sibiro žiema.

Kur tik susitinku savuosius, iš visų lūpų veržiasi tie patys skundai ir rūpesčiai. Kaip išgyvensime žiemą ir ką valgysime? Jei gyventume tarp turtingesnių žmonių, būtų ir mums lengviau. Bet ką mes gausime iš vietinių, jei jie ir patys pusbadžiai gyvena. Miestų gyventojai su kortelėmis gauna po šešis šimtus gramų duonos per dieną, o mes čia nieko negausime. Jaučiame artėjantį badą.

Iš vietinių daugiau javų uždirba tik traktorininkai ir mašinistai. Bet tokių mūsų kolchoze yra tik keli, o alkanų tremtinių pusantrą šimto: lietuviai, moldavai ir ukrainiečiai iš Lenkijos valdytų Ukrainos sričių.

Reikia pamiršti visus mokslus ir profesijas. Naujo gyvenimo turime mokytis iš paprasto ruso kolchozninko. Jie visi kombinoja. Pristaiso slapta kišenę prie juosmens, po darbo įspilia kelias saujas grūdų ir nešasi namo. Taip padariau aš ir visi tremtiniai, kurie dirbo kolchozo laukuose. Turiu slapta kišenę ir, eidama namo, parsinešu porą saujų rugių. Šeimininkei nematant vogtuosius grūdėlius sumaišau su savaisiais rugiais. Vietiniai rugiai yra smulkesni, rudi ir gerokai skiriasi nuo lietuviškų, bet tikiu, kad jie nesumuš ir manęs neišduos.

Retai aš iš laukų pareidavau į kaimą, bet vis kartą per porą savaičių ištrūkdavau. Nors tik po saujų rugių parsinešu, mano duonos atsarga po truputį daugėja.

Vieną kartą nešiau pusę kibiro rugių ir eidama labai pergyvenau. Bet baimė, kad pagaus, nuteis ir pasodins mane į kalėjimą, nugalėjo. Padėjau rugius žolėn šalia kelio ir palikau. Tegu nešasi drąsnesnieji ir daugiau įgudę.

Nukniaukti ką nors iš kolchozo, žmonės čia nelaiko praskaltimu. Valdžia viską nuo žmonių atėmė, tai pačiai valdžiai reikia pusvelčiui dirbti, todėl kombinojant rankos ir nedreba.

Reikia atsiminti, kad visi žmonės turi sąžinę, bet jie turi ir dantis. Jei būtų galima, kaip toje pasakoje nušnekama, pakabinti pilvelį po kedru ir tegu jis ten sau kempija. O tu, verge, statyk komunistinį rojų nieko sau nereikalaudamas, skarmaluotas ir alkanas. Bet deja, taip nėra ir nebus. Bolševikiniai vadeivos turėtų prasikrapštyti akis ir pagalvoti, kur jie veda apdriskusią sovietinę imperiją. Minios vergauja, minios badauja, bet tos minios patyliai murma ir grūmoja. Jos laukia pasirodant Spartak, o jis neabejotinai ateis.

KALĖJIMAS

Lietuvoje mažai žmonių sėdėdavo kalėjimuose. Į tuos, kurie sėdėjo kalėjime, žmonės kreivai žiūrėjo. Jei jau buvo lakupoje, tai blogas žmogus ir visi nuo jo šalinasi. Moterėlės netgi tyčia eidavo pasižiūrėti,

kaip tas atrodė, kuris kalėjime valdiškos duonos ragavo. Tai neteisinga pažiūra.

Sibire sunku rasti pagyvenusį nepartinį vyrą, kuris nebūtų sėdėjęs kalėjime. Ten dažnai išgirsti posakį: "Komu tiurma, a mne mat radnaja" — kam kalėjimas, o man gimtieji namai.

Kartą dirbant tarp keturių akių, teko išsikalbėti su N. Luninu. Jis neseniai buvo grįžęs iš kalėjimo ir dabar dirbo kolchoze. Jo teigimu, kalėjime esą geriau, negu kolchoze. Ten dirbi, bet kasdien gauni valgyti ir dar kiek primoka. Kas mėnuo į rankas duoda truputį pinigų, o likusius deda kalinio vardu į taupomąją kasą. Kalinys išeidamas iš kalėjimo gauna santaupų knygutę, kurioje įrašyta kalėjime susitaupyta pinigų suma. Laisvėje gyvendamas, savo santaupas iš taupomųjų kasų visada gali išsiimti. Žinoma, tas netaikoma politiniams kaliniams. Uždarytas į kalėjimą už politiką, tai jau vargiai iš ten gyvas beiešisi.

Stovyklos rajone yra krautuvė, ir už gautus rankpinigius kalinys gali prisidurti maisto. Ten kiekvienas turi šiokią tokią lovą, kurioje ilsiis, o nevirties valandą lova labai gera vieta pasikarti. Kamerose kai kada padaroma dezinfekcija. Kaliniams veltui nukerpa plaukus ir retkarčiais nuvaro pirtin išsiirpusti. Tai gi pagal N. Luniną, ten yra visi reikalingiausi patogumai, o kolchoze darbininkas nieko neuždirba, nieko neturi ir visada alkanas.

Sutikau žmonių, kurie paleisti iš kalėjimo nemo-kėjo ir nenorėjo prie laisvo gyvenimo prisitaikyti. Jie apsiskaičiuoja, kad kalėjime buvo geriau, sąmoningai padaro nusikaltimą ir vėl grįžta kalėjiman. Tremtiniai, gink Dieve, taip nepraktikuodavo.

Kalėjime yra blogai, tam jis ir yra, kad nusikaltėlių išskirtų iš viešojo gyvenimo. Kolchozo gyvenimas, ypatingai tremtiniais, neturintiems judėjimo laisvės, ne geresnis už kalėjimą, nes dirbi alkanas, apdriskęs, persekiojamas ir tik už duonos kąsnelį ar samtelį la-pienės.

Kompartija dažnai primena: "Kas ne su mumis, tas prieš mus". Visi nepartiniai laikomi nepatikimais ir priešais, o tokiems ir nereikia geresnio gyvenimo. Nemačiusiems gal bus sunku suprasti, kad kolchozo gyvenimas lyginamas su kalėjimu. Taip yra. Dažnai prieinama išvados, kad kalėjime geriau, ir kai kas iš tų dviejų blogybių pasirenka geresniąją — kalėjimą.

Pagal N. Luniną, taip ir yra. Beveik visus vyrus surinko armijon. Jį irgi kiekvienu momentu gali pašaukti, todėl pasiryžo geriau eiti kalėjiman, o ne frontan. Kai kas išeinant kariuomenės sakydavo, kad užmuš, tai užmuš, bent nors gausime gerai pavalgyti. Anas sibietis galvojo, kad sovietai karo nelaimės, tik be reikalo savo vyrus išpiaus, o kalėjime, galbūt, bus galima išlikti gyvam.

Dirbant tolimate kulistane, vienu pietų metu Lu-

ninas pavogė maišą grūdų, nutėmė į krūmus ir paslėpė. Mačiau aš, matė ir kiti darbininkai, nes jis tą vagystę padarė beveik viešai, kad patektų į kalėjimą. Tuojau atsirado brigadininkas, apkaltino vagyste, surašė aktą ir atidavė N. Luniną teismui. Teismas karo metu buvo labai negailestingas ir jam vožtelėjo dešimtį metų.

Išėjo Luninas kalėjiman, bet deja, kariuomenės neišvengė. Panašiai galvojančių buvo ir daugiau, kurie savu noru lindo kalėjimuosna. Tačiau kompartiją ir enkavedistus sunku apgauti, nes jie moka saugoti savo kailį ir visada atsisperka kitų aukomis. Greitai išėjo įsakymas mobilizuoti visus karo tarnybai tinkamus nusikaltėlius. Surinko juos iš kalėjimų, trumpai apmokė ir pasiuntė į pirmąsias fronto linijas. Taip neišgelbėjo savo gyvybės kolchozninkas Luninas ir daugybė kitų.

Karo lauke žuvo ir Fedia Malyševs, kuris mane parvėžė į Malinovką.

PIRMOJI MIRTIS

Darbas darba veja. Darbuose nėra nuoseklumo, nes stinga arklių, darbo įrankių, ūkio padargų ir darbo rankų. Dažnai vienas darbas dar nebaigtas, bet ir kito jau negalima atidėti.

Dar nebaigus rugių kultū, dalį darbininkų perkėlė kviečių pianti. Arti kaimo buvo didelis vasarinių kviečių laukas. Taip ir aš nors kartą patekau dirbti arčiau kaimo. Dabar galėsiu kaimė nakvoti.

Eidama per kaimą sutikau Valeriją S. Ji man pasakėjo, kad Tamošauskai gyvena raštines namelyje ir jų vienturtis sūnelis jau guli mirties patale. Kelionėje susirgo ir neatsigavo. Akuserė Jasinskienė gydė berniuką kaip imanydamą, bet niekas nepadėjo, nes nėra vaistų, nėra dietinio maisto ir kaimė negalima gauti pieno lašelio. Tamošauskienė visą kaimą išbėgėjo ir niekur negavo saujos ryžių. Rusai stebisi ir juokiasi, kad mes visokių nesamonių prasimanome. Tokio maisto niekas iš jų nepasigenda ir apie jį negalvoja. Visų vaikai auga patvoryje ir tėvai džiaugiasi, kad būtų tik duonos pluta ar bulvė. Silpnesnieji miršta, o stipresni ir atsparesni išauga. Taip Sibiro gyvenimas ir padaro atranką.

Jasinskienė turėjo iš Lietuvos atsivežusi kamparo, tai kelias dienas dar palaikė berniuko širdį, bet vaikas vistiek mirė.

Prie berniuko mirties buvo Jasinskienė, Valerija S. ir vaiko motina. Berniukui mirus kraujais pasruvo Valerijos širdis. Vaiko motinos skausmas buvo ir jos skausmas, nes ir ji turėjo du sūnelius, Vytautą ir Anatolijų. Kas dabar atspės rytą? Gal giltinė netrukus pasuks į jos šeimą ir savo auka pasirinks jos berniukus. Piktumas ja apakino. Ji pagriebė nuo raštines sienos Stalino paveikslą, trenkė žemėn ir sutrupė kojomis, nes jis buvo vyriausias mūsų ištremimo kaltininkas.

Bus daugiau

PRISTATYTI PASAULIO LIETUVIŲ KŪRYBA

Antrasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas (II PLJK) įvyks 1972 metais. Todėl Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) valdybos suauktas jaunimo atstovų pasitarimas PLJK ruošimo reikalu buvo jau kurį laiką laukiamas. Gegužės 16-17 d.d., į Klevelando čiuirlio namus suvažiuoję atstovai iš įvairių JAV miestų (įskaitant tolimuosius Vakarus — Los Angeles) ir iš Kanados, Atvykusieji atstovavo jaunimo organizacijoms, jaunimo spaudai arba paskirų LB apylinkių jaunimui. Atstovų buvo virš 50. Pasitarimas suauktas, remiantis I-jo PLJK nutarimu (1966 m.) ateityje ruošti panašius kongresus, ruošimo iniciatyvą pavedant PLB valdybai. Pasitarima organizuoti pavesta PLB vykdomajam vicepirmininkui dr. A. Butkui ir PLB jaunimo ryšininkai Mildaui Lenkauskienai.

Pasitarimo pradžioje, savo įvadiniame žodyje, dr. Butkus nušvietė jo paskirtį ir reikšmę taip:

Šis pasitarimas turi labai plačius įgaliojimus ir gali kalbėti visus šiaurės Amerikos lietuvių jaunimo vardu. Be to, šio pasitarimo sukvietimui, o taip pat ir antrojo kongreso rengimui, turime raštu pritarimą iš daugelio kitų kraštų LB atstovų bei jų vadovybių. Svarbiausia, iki šiol negirdėjome nė vieno žodžio prieš.

Pasitarimas išsirinko prezidiumą, sekretoriatą ir nutarimų bei mandatų komisijas. Prezidiumą sudarė Kanados jaunimo atstovė Čepunkutė, Klevelandietis Augustinas Idzelis, Santaros-Sviesos federacijos atstovas Algis Rukšėnas ir Studentų Aiteitinkų sąjungos atstovas (ir pirmininkas) Antanas Ragaitis. Nutarimų komisijon išrinkti Ramunė Kviklytė (*Mūsų Vyties* redaktorė), Audronė Kumbilūtė (JAV LB CV jaunimo sekcijos pirmininkė), Romas Sakadolskis (Čikagos Brigh-ton Parko LB apylinkės atstovas), Vacys Šaulys (Čikaga) ir Julius Šermukšnis (Los Angeles LB).

PIRMO KONGRESO RŪPESČIAI IR LAIMEJIMAI

Pasitarimas pradėtas, peržvelgus I-jo PLJK rūpesčius ir laimėjimus. Rengėjų pakvietė, I-jo PLJK komiteto pirmininkas Algis Zaprackas susirinkusiems pateikė I-jo PLJK veiklos santrauką:

Ruošėjai turėjo nugalėti sekančias kliūtis, ruošiant kongresą:

1) Įtikinti lietuvių visuomenę jaunimo kongreso ruošimo reikalingumu.
2) Paneigti skleidžiamus gandus dėl jaunimo delegacijos kvietimo iš okupuotos Lietuvos. Čia noriu pabrėžti, kad PLJK Komitetas, jo komisijos ar pavieniai asmenys, nedarė jokių žygių kviešti jaunimą iš okupuotos Lietuvos. Skleidžiami gandai apie kreipimąsi į FBI ar kitas JAV įstaigas buvo grynas prasimanymas. Jaunimo kongresas buvo skiriamas tik laisvojo pasaulio lietuvių jaunimo, i kurį ir suvažiuo tik laisvojo pasaulio lietuvių jaunimas.

3) Surinkti atitinkamą sumą lėšų, įgyvendinti PLJK komiteto užsibrėžtiems tikslams, komitetas buvo sudaręs \$45,000 sumatą, iš kurios buvo numatyta surinkti \$25,000 aukų.

4) Įtraukti į aktyvų darbą visas jaunimo organizacijas, o ypač šeiminingus — Čikagos ideologinių organizacijų skyrius.

5) Pakviesti žinomus Amerikos visuomenininkus į banketą.

6) Surinkti minimumą 100,000 parašų po Jungtinių Tautų peticiją.

7) Surošti įvairių kongreso programą, kad dauguma visuomenės ir jaunimo būtų patenkinti; suruošti stiprų kultūrinį vakarą.

I-ji PLJK įvykdyti 1966 m. birželio 30- ir liepos 3 d.d. Čikagoje, buvo suvažiuo- vęs 17-kos kraštų lietuvių jaunimas, kuris valstybėm buvo pasiskirstęs sekančiai: Anglija — 8, Australija — 29, Austrija — 1, Argentina — 30, Belgija — 3, Brazilija — 8, Italija — 2, Kolumbija — 6, Naujoji Zelandija — 1, Prancūzija — 7, Švedija — 1, Šveicarija — 1, Urugvajus — 3, Venecuela — 8, Vokietija — 16, Kanada — 300, JAV — 2,000.

...Po keturių metų pertraukos ir kelionės po Pietų Ameriką ir Europą esu pri- ėjęs sekančias išvadas:

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

1) Visa lietuvių išeivija buvo įtraukta į jaunimo kongreso ruošimo darbus. Rengėjų vieningumas, susiklausymas ir visuomenės talka yra pavyzdys ateities darbams.

2) Juozo Bačiūno pasitikėjimas jaunimu, patarimai ir jungimas kartų, derinimas skirtingų nuomonių ir finansinė parama daug prisidėjo prie vienybės išlaikymo ir kongreso pasisekimo.

3) Asmeniški ryšiai užmezgimas prisidėjo prie sukurto lietuviškų šeimų ir lietuviškos išeivijos pratekimo.

4) Masinis jaunimo suvežimas iš kitų kraštų, a) apsaunkina rengėjų, nes nėra pakankamai atkreiptas dėmesys į svečius ir b) sukelia kituose kraštuose nei- gių reakcijų ir kartais neduoda teigiamų rezultatų.

5) Neįsteigus PL Jaunimo Atstovybės, neįtraukiamas II-jam PLJK ruošti kitų pasaulio lietuvių jaunimas... Tendencija Amerikai dominuoti, sudaro nepasitenkinimą užsieniečių jaunimo tarpe. Kai mes šiandien ką nors sprendžiame, mes visuomet galvojame, kaip mums geriau; mes nepagalvojame, kaip bus užsieniečių jaunimui geriau...

6) Pereitas Kongresas Čikagoje įrodė, kad reikėjo daug laiko ir energijos padėti koordinavimo darbui tarp LB Čikagos apygardos valdybos, JAV LB Centro valdybos ir Dainų Šventės rengimo komiteto.

7) PLJK leidinėlio neišleidimas nepaliko rengėjams ir dalyviams archyvo atėčiai.

Baigdamas noriu pasiūlyti, kad jaunimo kongreso dalyviams būtų nustatyta amžiaus riba. Praeitą kongreso metu buvo nustatyta i stovyklą priimti tik virš 18 metų amžiaus jaunimą. Paskaitininkė (JAV LB CV jaunimo sekcijos pirmininkė), Romas Sakadolskis (Čikagos Brigh-ton Parko LB apylinkės atstovas), Vacys Šaulys (Čikaga) ir Julius Šermukšnis (Los Angeles LB).

ANTROJO KONGRESO GAIRIŲ SVARSTYMAS

Diskusijas apie II-ji PLJK atidarė Augustinas Idzelis, pateikdamas keleta minčių apie kongreso tikslus ir galimybes:

...Kongresas...turi įvairiausių momentų, įvairiausių aspektų. Aš susumavau juos ir matau penkis pagrindinius momentus. Visų pirma yra manifestacinis momentas; paskui yra kultūrinis momentas, akademinis momentas, socialinis momentas ir organizacinis momentas. Šie penki momentai sudaro Kongreso griaučius. Per šitus griaučius mes bandome išreikšti organizacinėje formoje bendrus tikslus...

Norėčiau paminėti keleta bendrų problemų, kurias matau. Visų pirma reikia nustatyti, koks PLJK momentas yra svarbiausias... kiek laiko, kiek energijos ir kiek pinigų turime skirti tiems visiems skirtingiems momentams. Manau, kad reikia nustatyti, kokių lygi programos punktai turi atsiekti per kongresą. Ar mes turime patenkinti polinkius 17 metų pirmokų, ar mes turime atsižvelgti į vyresnius studentus ir bendrai vyresnį jaunimą? Kaip Algis (Zaprackas) minėjo, iš Europos ir Pietų Amerikos atvažiuojančių delegacijų, kurios buvo amžiumi vyresnės; o iš Amerikos buvo 17-18 metų pirmokai. Nebuvo balanso... kas vienai grupei patiko, kitai grupei gal nepatiko. Reikia surasti tam tikrą balansą tarp skirtingų amžiaus grupių... dar vienas labai opus klausimas yra nustatyti, kokie mūsų neoficialūs ryšiai su krašto (Lietuvos) kultūriniais lobiais. Šiuo metu šis klausimas yra kontroversinis, tačiau negalime kontroversinius klausimus mesti po stalu..."

A. Idzelio minėtas klausimas nebuvo numestas po stalų, nors vienas ar kitas iš dalyvių (daugumoje vyresnio amžiaus) panašiai ragino. Toliau esančios pasitarimo eilgoje Kanados atstovė, Čepunkutė, pateikė dalyviams išsamų, konkretų ir detalų kongreso planą. Kanadiečiai siūlė kongreso programą padalinti i tris dalis: 1) prieškongresinę stovyklą — studijų savaitę su paskaitomis, diskusijomis ir nu-

tarimais (siūlyta šiaurėje esanti „Romuva“); 2) II-ji PLJK ruošti Čikagoje liepos 1-3 d.d., dalyvaujant Tautinių šokių šventėje; 3) pokongresinę stovyklą ruošti Dainavoje. Daugumos dalyvių nuomone, kongreso detalios eigos svarstymas priklausė pačiam komitetui. Todėl minėti pasiūlymai perleisti II-jam PLJK komitetui svarstyti.

ORGANIZACIJŲ ATSTOVAI PASISAKO

Prieš pradedant visų dalyvių diskusijas, buvo pakviesti įvairių jaunimo organizacijų atstovai pareikšti jų atstovaujamos organizacijos jaunimo nuotaikas II-jo PLJK reikalui. Štai kelių atstovų pasisakymų būdingesnės ištraukos:

Lietuvių Studentų Sąjungos atstovas: „Svarbiausias (kongreso) tikslas yra sustiprinti lietuvių... mes galvojame, kad tai tikslą būtų galima atsiekti tik per (vienas kito) supratimą... reikia jaunimą, iš visų kraštų, sudėti i vieną vietą, kad galėtumėm žinoti... ką kiti daro kitur, kaip jie galvoja apie mus; kad jie galėtų sužinoti, kaip mes galvojame apie juos. Mes siūlom... kad kiekvienas kraštas turėtų... kongresą savo krašte ir atstovus atsiųstų čia Amerikon i bendrą kongresą. Tuo pačiu metu turėtumėm siųsti atstovus iš Kanados ir Amerikos i Vokietiją; turėti stovyklą Vokietijoje, per tą olimpiadą, (pasaulinę) pademonstruoti, pakelti triukšmą...“

Studentų Aiteitinkų Sąjungos atstovas: „Norėčiau pasiūlyti, kad vietoj bazuotis ateitimi, mes bandytumėm duoti dabartinę bazę i ateitį. Kitaip sakant, kad mes bandytume daryti dabar tokius dalykus, kurie sutvirtins mūsų padėtį atečiai... vietoj daryti kongresą kokį gyvenimo festivalį, „festival of life“, padaryti jį daugiau pasitarinamią bendruomenę, „service to community“... man rodos, reikėtų bazuotis ne amžiumi, bet dvasia; kad žmogus, kuris turi jauną dvasią, rastų savo vietą šiame Kongrese...“

Korporacijos Neo-Lithuania atstovas: „Korporacija prisidėjo praeityje, prisidės ir prie ateinančio Jaunimo kongreso... pirmas Jaunimo kongresas daug atsieks... su darbu ir bendromis įgėjomis ir antras kongresas pasiseks... jeigu būtų koks nors oficialus kvietimas studentų iš okupuotos Lietuvos, mes kaip Korporacija...nepripažįstam tokio kvietimo...“

Vyriausios skautininkės atstovė: „Vis buvo pabrėžta, kad jaunimo Kongresas yra rengiamas tam, kad įjungti jaunimą... norėčiau pasakyti tų vardu, kurie su jaunimu dirbam ir kuriame dar sakomės, kad priklausom, kad jaunimas dirba ir labai šauniai dirba. Šiandien nereikia dar daryti tokių primetimų, kad, štai, kažkas naujo jaunimą išjūds. Mes jau judam. Mes mielu noru padėsime Bendruomenei ir visiems tiems tą judėjimą skeisti ir jį gilinti...“

Lietuvos Vyčių atstovas: „Reikėtų jungtis ir traukti i save čia augusį jaunimą, nes jeigu tikėtai bus, sakysim, iš vėlesnės kartos jaunimas, tai čia gimimas, nors jų širdys ir verda lietuviška mas, nors jų širdys ir verda lietuviška dvasia, su jumis neturės jokios meilės, jokio susirišimo. Kaip nors mums reikėtų...jungti čia gimusį jaunimą, nes jo daugiau yra nei iš vėlesnės kartos...“

Santaros-Sviesos Federacijos atstovas: „...jie pritarė kongreso esmei, ir gal, pakvietimui iš okupuotos Lietuvos...“

Šiaurės Amerikos Fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos atstovas: Sporto sąjungos vardu norėčiau pasveikinti šitą iniciatyvą...mes sportinę programą pilnai įvykdysim. Turime praktikos iš praėjusio kongreso...kur gan skėmingai viskas ejo. Sporto sąjungos vardu sveikinu ir linkiu šitą darbą vykdyti...“

Organizacijų atstovams pareikšus nuomones, i diskusijas įsijungė visi kiti pasitarimo dalyviai. Pastebėtina, jog ryšių su Lietuva klausimas buvo vienas iš opiausių šiose diskusijose. Rašančiojo nuomone, didelė dauguma jaunimo atstovų

išreiškė interesą užmezgti glaudesnius ryšius su Lietuvoje gyvenančiu jaunimu ir mokslo, meno bei literatūros lobynu. Iškilęs pasipriešinimas tokių ryšių užmezgimui daugiausiai kilo iš kelių vyresniosios kartos atstovų. Tačiau taipgi pastebėta, jog jaunimas parodė atsargumą šiam klausimui spręsti. Vyravo nuomonė, jog, nors jaunimas ir nori, ir ieško būdų pažinti Lietuvos lietuvių, tačiau taipgi yra juntamas trūkumas informacijų, kaip tai geriausiai ir tinkamiausiai daryti. Tokios nuomonės atspindai ir pasitarimo nutarimuose.

PASITARIMO IŠVADOS

Pasitarimo dalyvių nutarimu, II-jo PLJK komiteto organizacinė struktūra liks esminiai nepakeista. Komitetas susidarys iš centrinių jaunimo organizacijų, JAV bei Kanados LB ir PLB valdybos atstovų. Atstovai išsirinko komiteto pirmininką. Visos atstovaujamos organizacijos iki ateinančio rudens paskirs savo atstovus; pirmasis II-jo PLJK komiteto posėdis numatytas suaukti iki spalio 1 dienos. Tad, komitetas turėtų pradėti aktyviai veikti šių metų pabaigoje.

Vienbalsiai nutarta finansų telkima pavesti PLB globali. Taipgi nuspręsta II-jo PLJK būstinės vietovė: iš keturių pasiūlymų (Čikagos, Klevelando, Detroito, ir Toronto) pasirinkta Čikaga. Todėl neabejojama, kad nemaža dalis II-jo PLJK organizavimo ir administravimo darbų teks Čikagos jaunimui ir lietuvių visuomei.

Įgalioti atstovai balsavimo keliu taip pat priėmė visą eilę nurodymų II-jam PLJK ruošti. Štai svarbesnės rezoliucijos:

JAV ir Kanados lietuvių jaunimo atstovų suvažiuojimas... nutarė: rengti jaunimo kongresus paskiruose kraštuose ir i juos siųsti JAV ir Kanados jaunimo atstovus, atsižvelgiant i tikiminius Lietuvių Tautos skėimus, rūpintis, kad Jaunimo Kongresas protestuotų prieš genocidinę Lietuvos okupaciją ir pasisakytų už Lietuvos laisvės atstatymą,

Kongreso metu pristatyti viso pasaulio lietuvių kultūrinio gyvenimo eksponatus — dailės ir foto parodas, leidinius, koncertus, dramos veiklų pastatymus,

įjungti ankstyvesnės imigracijos jaunimą i Kongreso darbą,

Kongreso tęstinumo išlaikymui, paruošti konkrečią pokongresinę programą,

prašyti PLB Valdybą dar šiais metais surengti jaunimo simpoziumą bendravimo su kraštu klausimu ir to simpoziumo dalyvių, klausimą išstudijavus, savo pagel-davimus ir sugestijas pateikti Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komitetui..."

Pasitarimui pasibaigus, klevelandietis Augustinas Idzelis savo iniciatyva pakvietė latvių jaunimo atstovą pakalbėti apie buvusį Pasaulio latvių jaunimo kongresą, įvykusį 1968 metais Vakaru Vokietijoje. Minėtas kongresas turėjęs įvykti Vakaru Berlyne, tačiau miesto viršininkai paskutinę minutę uždraudė jį rengti, kadangi nenorėjo erzinti tuo metu dar neaiškią, bet jau pakrikusią Čekoslovakijos padėtį. Latviams nutarus nespriešinti, kongresas perkeltas i Hannoverio miestą (Vakaru Vokietijoje). Latvių atstovo atsilankymas ir tartas žodis, vėl: atnaujino kurį laiką pamirštą baltų studentų bendravimo ir bendradarbiavimo reikalingumą išeivijoje. Teko patirti, jog artimoje ateityje galvojama pradėti organizuoti bendrą baltų studentų konferenciją.

Klevelando pasitarimas II-jo PLJK ruošimo reikalu buvo neabejotinai svarbus. Su juo prasidėjo II-jo PLJK darbai. Iki 1972 metų, iš šalies žiūrint, yra dar daug laiko. Tačiau tie, kurie ruošė I-ji PLJK puikiai žino, kas laukia tų, kurie organizuos ateinančią. Laiko daug — kalendoriaus puslapiuose... tačiau milžiniški darbai ta laiką bemažant sutrumpins.

Baigiant, tenka vieną pareikšti. Gegužės 16-17 d.d. pasitarimas, kartu su JAV akademiniu jaunimo simpoziumu (gegužės 2-3 d.d., Čikagoje), įrodė, kad jaunimas nėra pilkas, ideologinėmis frazėmis suskaldyta minia. Jaunimas be pykčio, be erzelo ir be traferetinių ginių sugebėjo tartis prie bendro stalo jiems rūpiniams klausimais. Lai tai, kas buvo nutarta, būna tokia pačia vieninga nuotaka ir vykdoma!

ROMAS SAKADOLSKIS

(Akiračiai)

LIAUDIES ŠOKIS MUŠTINIS

Pačioje 13 a. pradžioje popiežiaus Inocento III pasiūstas vyskupas Albertas Rygoje pastatydino pilį, ir tuoj pat įkūrė Kalavijuočių ordną, kurio uždavinys buvo užkariauti Pabaltijį. Kiek vėliau i Pabaltijį buvo atkviestas ir Kryžiuočių ordinas. 1210—1265 metų laikotarpiu popiežiai (Honorijus III, Grigalius IX Inocentas IV, Klemensas IV ir kiti) išleido keliadesimt rašų (bulių), kuriais buvo suteikiama daug įvairių lengvatų, palaiminimų ir atleidų visiems tiems, kurie kovos prieš lietuvių ir prūsų, stengdamiesi jų žemėse įvesti kryžiaus žodį. Per du šimtus metų lietuviams teko daugelį kartų atremti kryžiuočių užpuolimus, kol 1410 m. jie buvo galutinai sutriuškinti ties Žalgiriu.

Tokiam istoriniame fone gimė lietuvių liaudies šokis Muštinis, kurio sceninė kompozicija nuo 1965 m. yra valstybinio liaudies ansamblio „Lietuva“ repertuare. Jį atlieka vyrai, palydinti skralbais, kelmui ir vyrų chorui.

Pačios seniausios žinios apie šį šokį tėra iš 1846 metų. Jas pateikia A. Ju-cevičius etnografiname veikalė, pavadiname „Lietuva senovės liėkanų, apeigų ir papročių požiūriu“ arba sutrumpintai — „Lietuva“.

Muštinės (taip vadina L. A. Jucevičius ir B. Sruga, tačiau Tautosokos rankraštyne yra užrašytas ir Muštiniu) šokio dainos tekstas buvo spausdintas ne viena kartą. Štai žodžiai, kuriuos dūda B. Sruga „Lietuvių liaudies dainų rinktinėje“:

Sokinėjo velnias, Tas iš Rygos melnias,— Bliaurus vabalas, vokietėlis, Mūsų žemės neprietėlis. Hapi hapi hol hol Kuntai! Balabai! Neprietėliai!

Šoka Hamiltono Gyvataras

ANTROJI STUDIJŲ SAVAITĖ

Baltiškųjų studijų skatinimo sąjunga sutrumpintai yra vadinama AABS (The Association for the Advancement of Baltic Studies, Inc.). Tai tarptautinė švietimo ir mokslo organizacija, įsteigta 1968 m. gruodžio 1 d. pirmosios baltiškųjų studijų konferencijos metu Marylando universitete.

Iki šiol AABS reikalus tvarkė organizacinis komitetas, tačiau dabar jau yra išrinkta pirmoji organizacijos valdyba: pirm. V. S. Vardys, būsimasis pirm. J. Puhvel, vicepirm. tyrimams ir konferencijoms E. Anderson, vicepirm. leidiniams R. Šilbajoris, vicepirm. narių ir organizacijos reikalam H. Valdsaar, sekr. — ižd. W. Schmalstieg, narys G. J. King.

Mes tą vokietėlį, Mes tą neprietelį, Sudauzysim, subuksysim.— Tikru molli padarysim.— Hapi hapi hol hol Kuntai! Balabai! Molli padarysim!

Čia žodis „melnias“ yra latvių. Latvių kalbos žodis „melnas“ — lietuviškai reiškia juodas, juodis, juodžius. Mažiau galima patikėti, kad tai reikėtų melnėninką, nors vėliau vokietėliams, turintiems vadinamąją kulmiškąją teisę, prie upelių buvo leidžiama statyti vandens malūnus. „Vokietėlis“ — tai i Rygą atsikėlę vokietių riteriai, kryžiuočiai.

Kaip matyti, šokio daina pašai, kanti. O L. A. Jucevičiaus teikiamame variante ji dar pašapesnė.

Šokis, be abejo, turėjo atsirasti dar prieš Žalgirio mūšį ir likti liaudyje kaip tų kovų prisiminimas, taigi jau nebe toks aktualus.

L. A. Jucevičiaus teikiamomis žiniomis šokis Muštinė buvęs mįsrus, jame dalyvaudavė ir vyrai, ir moterys. Iš pradžių visi eidavę rateliu, o vėliau smarkiai trypdavę, mušdavę kumščimis i sieną, i krosnį, išbarstydavę balanas.

Daina ir šokis liaudyje gyvavo labai ilgai. Vienas šokio melodijos variantas ir tekstas yra užrašytas 1934 metais Rokiškio apylinkėje, kitas — 1923 metais apie Jurbarką.

Pačiai buvo paplitę Lietuvoje giminingi šiai dainai tekstai, kai kur taip pat vadinami Muštiniu šoku, matyt, vėliau peraišyti, pašaių nukreipiant i bajorus, kunigus, urėdus:

Sokinėjo velnias, Po bajoro kelnes. Kai pasiuoto velnias, Ir sudraskė kelnes. (Jonava, Ramyga.)

Sokinėjo velnias, Po kunigo kelnes. (Mushninkai)

Sokinėjo velnias, Po urėdo kelnes. Dar ir toliau šokinės, Kol tas peklion nudardės. (Dusetos)

Iš to, kad dainos žodžiai vėliau buvo nukreipti engėjų adresu, matyti, kad bajorų, kunigų ir urėdų liaudyje nekenė ne mažiau, kaip anais laikais kryžiuočių. Ir, galimas dalykas, vienu kitu šoki ne tik padainuodavo, bet ir suokdavo, nors žinių apie tai nėra išlikę.

J. LINGYS

(Kultūros barai)

LAIŠKAS IŠ NOTTINGHAMO

Ir štai mano minčių glaudi santrauka: Pirmas: Mūsų pagrindinis siekis yra taika ir nepriklausomybė kiekvienai tautai anoj pasaulio daly.

Antra: Mes pripažįstame faktą, kad Izraelis neturi nė mažiausio siekių paskandinti bet kurią kitą tautą jūroje, tuo tarpu kai kitos kaimyninės tautos norėtų paskandinti Izraelį.

Trečia: Kada karinio pajėgumo pusiausvyrą bus sutrukdyta ir Izraelio valstybei grės pavojus būti silpnesnei negu kad jos priešai, tuomet bus karas.

Taip sakė J. A. Valstybių prezidentas savo paskutiniame kalboje per radiją.

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

Šaukėsi savo Dievo: „Allah... Allah...!“, bet jis irgi nepasirodė ir neatėjo. Tad atrodė, kad dabar buvo likęs tik vienas klausimas: kuo ir kuriomis sąlygomis galės būti pagrįstas tolesnis arabų ir izraelitų taikingas sugyvenimas.

Manau, kad ir pats Nasseras negalvojo kitaip, kol... vieną gražią dieną atvyko pas jį Sov. Rusijos ambasadorius ir pareiškė: Karas nebaigtas, karas eina, karas tęsiasi toliau. Galima įsivaizduoti, kaip Nasseras tuo apsidžiaugė, o gal net, entuziazmo pagautas, suuko: „Iki Egipto pergalei!“ Sovietų ambasadorius i tai gal nusišypojo, tačiau nieko nepasakė.

Nuo šio susitikimo karas prie Suezio kanalo jau yra nebe Egipto karas prieš Izraelį, bet vis daugiau tampa Sov. Rusijos karu prieš J. Amer. Valstybes ir Vakaru Europą. Įsteigus savo karines bazines prie Suezio, Sov. Sąjunga kontroliuos svarbiausias skystojo kuro versmes, tokias reikalingas J. A. Valstybių laivynui Viduržemio jūroje ir Vakaru Europos industrijai. Nasseras klysta, naiviai galvodamas, kad rusų ginklai vežami Egipto pergalei prieš žydus. Ne, jie vežami savam reikalui, kad Sov. Sąjunga galėtų įsigalėti arabų kraštuose.

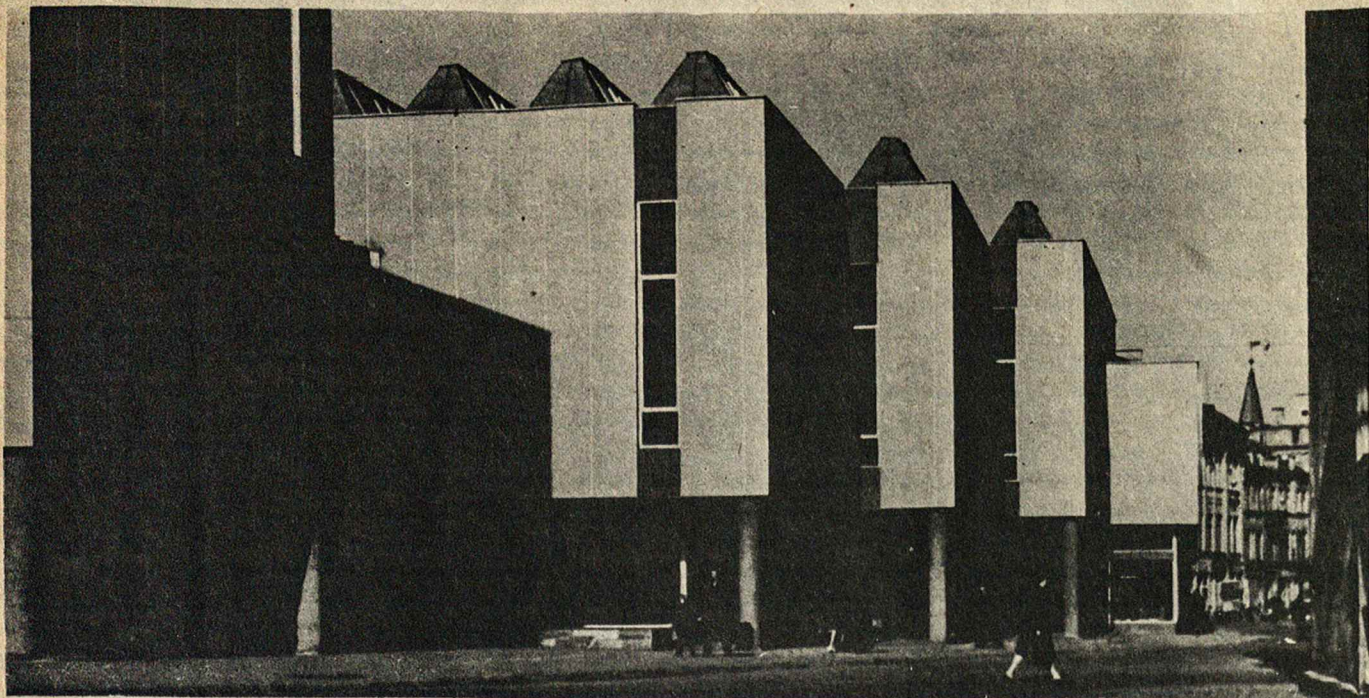
•

Apskačiuojama, kad iki šiol šis karas Kremlui jau kainavęs daugiau kaip 3 tūkstantčius milijonų dolerių. Šiuo metu Egipte yra 15,000 rusiškų karo instruktorių bei patarėjų. Arabų kariuomenė yra apginkluota beveik išimtinai rusiškais

ginklais; ji turi 1050 l

Be archaiskų bokštelių

LIETUVOS ARCHITEKTŪRA PRANCŪZŲ ŽURNALE

Parodų rūmai Muziejaus gatvėje Vilniuje

Revoliucijos pradžioje ir dar iki 1932 metų, iki Stalino galutinio išgalėjimo, Sovietų Sąjungoje klestėjo avangardiniai menai. Bet nuo šimtamečių tradicijų išlaisvintu naujuoju teatru, dailė, literatūra ar architektūra neteko ilgai džiaugtis netik sovietų kūrėjams, bet ir vakarų idealistams, kurie tuomet labai žavėjosi "naujuoju gyvenimu". Stalinas laiku suprato, kad laisvė mene vedanti prie tolygios laisvės reikalavimo ir visame gyvenime. Menininkai buvo pažaboti oficialiu, praeitin grįžtančiu stiliumi. Pavyzdžiui, dailininkams įsakyta socrealizmas, o architektūrai klasikinis ir gotiškas stiliai.

Kuomet vakaruose laisvai vystėsi ir pagaliau išsivyravo modernioji architektūra, sovietai dar ir pokaryje tebelipino archajiškus bokštelių ar kolonadas. Postalininiame atlydyje valdovais tapę pragmatiškesni biurokratai žinojo, kad ir statyboje negalima apsieiti be technikos pažangos, kurios išraiška ir yra dabartinė architektūra. Ne dėl

meilės laisvai kūrybai, bet grynai praktiškais išskaičiavimais nuo 1955 metų Sovietijos architektūra jau moderni. Susidomėjimas Vakaruose šiuo gana nauju reiškiniu yra nemažas. Vietos tam yra skyrę amerikiečių, anglų ir olandų architektūros žurnalai. Dabar prancūzų žurnalas "l'architecture d'au jourd'hui" pirmą šių metų numerį paskyrė dabartiniai sovietų architektūrai.

Tenai išspausdinti jau atlikti ar dar tik suplanuoti projektai rodo visišką persiėmimą vakaruose seniai išpildytus architektūrinius idėjų, kurios, deja, dar tik-tai ištikimai sekamos. Būtų laukina prieš pusamžį pradėtos architektūros tautos. Betgi Stalinui išnaikinus modernumo pradininkus, kitoje mokykloje bei nuotaikoje išaugusiems ikvėpimą telieka semtis iš užsienių.

Žurnalo rinkinyje yra atvaizduoti du projektai Lietuvoje bei penki Estijoje. Idomu, kad estų architektai sėkmingai seka kaimynų suomių darbus. Suomį Alvar Aalto

primena ir architekto V. Čekausko, inžinieriaus R. Janko Dailės muziejus Vilniuje.

Vilniaus naujo priemiesčio Žirmūnų daugiabučių namų kompleksas prie Neries, kiek iš nuotraukų galima spręsti, nėra architektūriniai išradin-gu, tačiau planavime turėtų būti pranašesniu už daugumą panašių apartmentinių kolonių Kanadoje. Žirmūnų projektuotojais nurodoma ištisa eilė autorių: urbanistės B. Kasperavičienė, N. Chlomauskienė, L. Burnerkienė; atskirų vienetų architektai B. Krūminis, A. Umbrasas, R. Tamoševičius; centrinio pas-

tato architektas A. Aronas; inžinieriai V. Zubras, M. Bilevičius.

Kaip ir kituose svetimų kalbų leidiniuose, taip ir čia kvaillai atrodo lietuviškų pavardžių perrąšymas, pvz., Oumbrassess, Zoubrouss. Taip ir neaišku ar Novoi miesto Togliatti rajono vieni iš autorių arch. E. Youkhes ir inž. J. Stiriss lietuviškai? A. Bls.

M. LANKAUSKIENĖ
LONDONE

PLB valdybos jaunimo sekcijos vadovė M. Lankauskienė lankėsi Britanijos Londone, kur tarėsi su Didž. Britanijos lietuvių sąjungos vadovybe.

Kaip žinia, Didž. Britanijos Lietuvių Bendruomenė yra atskirų Britanijoje veikiančių lietuviškų organizacijų telkinys, o ne individualių narių organizacija. Didžiausia ir finansiškai pajėgiausia lietuvių organizacija Didž. Britanijoje yra Lietuvių sąjunga, faktiškai valdanti nemažą turtą, septynerių aukštų Lietuvių namus Londone, lietuvišką vasarvietę Sodybą pietinėje Anglijoje, Nidos spaustuve, leidyklą ir savaitraštį "Europos lietuvių". Didž. Britanijos lietuvių sąjunga metu D. Br. Lietuvių bendruomenė nėra atstovaujama, ir žinoma, kad tarp abiejų organizacijų vadovybių yra tam tikra trintis.

"Europos lietuvių" pranešimu, PLB pirm. St. Barzduko pavedimu, M. Lankauskienė tarėsi "dėl tampresnio bendradarbiavimo tarp D. Br. Lietuvių sąjungos ir PLB".

BENAMIAI

Ji išėjo lygiai prieš metus iš namų kaip stovi — matyt, būna tokia riba, kada nebepajęgi slėpti nuo žmonių, jog tavo šeima toli gražu ne tokia darni, kaip atrodo, kada suvoki, jog taip gyventi, kaip iki šiol, beprasmiška. Išėjo kupina skausmo širdimi, per daug negalvodama, ką darysianti toliau, tik tvirtai žinodama, jog daugiau nebeatleis vyrui nepelnytų nuoskaidų ir smūgių.

Rytojaus dieną ji pasidėmė ir vaikus. Vyresnysis lankė mokyklą, o mažąjį tekdavo vestis kartu į polikliniką, kurioje dirbo. Ir staiga berniukas dingio. Visas poliklinikos personalas sujudo jo ieškoti, kol paaikėjo, jog mažylį slapčia išsivedė tėvas. Netrukus kieme žaidusį berniuką motina pasiėmė atgal, bet užtat nebesulaukė vyriausiojo — parbėgusio pasiimti drabužėlių tėvas nebeišleido...

Ir keliauja moteris su penkerių metų vaiku nuo vieno žmonių pas kitus, laikinai ieškodama nakvynės. O, kad laiško redakcijai autorė būtų žinojusi, jog tokia benamių dalia taip ilgai užsitsės! Ji manė, kad visa tai labai paprasta — negali būti, kad žmogus neturėtų teisės į jam prieš keletą metų jo darbo vietės duotą butą. Taip, teisė tokia yra, niekas jos neužginčija, bet, pasirodo, grįžti į namus, kartą iš jų išvytai, labai sudėtinga.

Neturėdama kur palikti vaiko, St. Kavaliauskienė vėl veddavosi berniuką į polikliniką, nerimaudavo, nesulaukdama ateinančio pietauti vyresniojo, kuriam reikėjo ne mažiau motiniškos priežiūros, negu mažajam. Bet kas gi priims moterį su dviem vaikais, juo labiau, kad ta moteris turi trijų kambarių butą? Iškeldinti iš jo vyra — tegul ir nesugyvenama, tegul ir blogai besielgiantį šeimoje, pasirodo, irgi ne taip paprasta. Butas nedalomas, kambariai pereinami.

Septynis kartus Alytaus rajono liaudies teismas skyrė posėdžius bylai dėl Juozo Kavaliausko iškeldinimo iš buto nagrinėti ir vis juos atidėjo — tai atsakovas nesiteikė atvykti, tai jo advokato nebuvo... Tik aštuntą kartą, pernai lapkričio 25 dieną, buvo priimtas liaudies teismo sprendimas iškeldinti J. Kavaliauską. LTSR Aukščiausiojo teismo Civilinių bylų kolegija 1970 m. vasario 9 d. nutartimi liaudies teismo sprendimą pakeitė, paliko J. Kavaliauską gyventi bute,

įspėdama jį prisilaikyti socialinio bendrabūvio taisyklių. Kolegijos nuomone, „plotą galima sukeisti“ du atskirus butus. Ieškinio tenkinimo atveju be gyvenamojo ploto liktų ne tik atsakovas, bet ir šalių mažametis sūnus, kuris liko prie tėvo...

O moteris vaikščiojo skoliniais drabužiais, galų gale, užėjus šalčiams, buvo priversta ieškoti liudininkų, kad kartu su jais galėtų užieiti į savo butą pasilimti iš savo spintos palatą ir šiltesnį apavą. Maudė širdį, išgirdus teismo vienuolikmečio sūnaus žodžius — salė buvusios moters buvo pritrėkta toli gražu ne vaikų mokyklai. O tėvas, pats paruošęs sūnų „kaltinamajai kalbai“, trynė iš džiaugsmo rankas: „Girdit, ar girdit, ką kalba vaikas?..“

Siemot kovo 9 d. rajono liaudies teisme atsirado St. Kavaliauskienės pareiškimas dėl jos įkeldinimo į butą. Atsakovas į posėdį neatvyko. Kovo 27 d. byla buvo išspręsta, jam nedalyvaujant. Atsakovės ieškinyje patenkinimas, vykdomasis raštas dėl įkeldinimo į butą išrašytas.

Ne kartą ir ne kitą ejo teismo vykdytoja, namų valdybos atstovai ir Ražanausko gatvė — Kavaliauskas griežtai atsisakė vykdyti teismo sprendimą. Buvo rašomos viena po kitos nutartys nubausiti jį už teismo sprendimo nevykdymą 100, vėliau 200 rb bauda. Paskutinis terminas teismo sprendimui įvykdyti buvo gegužės 17 d. Atrodytų, jog vieną kartą ne dėl savo kaltės benamiais likusių žmonių vargai jau baigsis. Bet kur tau! Atsakovas pateikė LTSR Aukščiausiam teismui pažymėjimą, jog nuo kovo 25 d. iki balandžio 6 d. sirgo. Teismo sprendimas buvo panaikintas, ir vėl teko karusele įsukti iš naujo.

Teismas pažeidė įstatymo reikalavimą, jo priimtas sprendimas negalioja. Pirmiausia tai nepaprastai kenkia teismo autoritetui. Bet istorija, kurią pasakoju, verčia galvoti ne tik apie tai. Kodėl civilinė byla, kurios nagrinėjimui nustatytas vieno mėnesio terminas, užsitęsė ištisus metus? Kodėl paprasti, įmanomi dalykai paverčiami neįmanomais?

Nejaugi per metus neatsirado galimybės išspręsti vieną ar kitą Kavaliauskų šeimos buto klausimą, juo labiau kad tai ne tik dviejų nebesutariančių suutuoktinių,

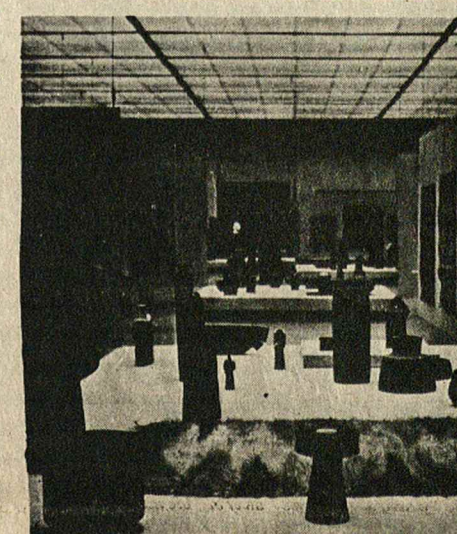
AL. GIMANTO SKILTIS

HIPOKRIZMAS AR NEŪNUSEKLUMAS

Ne vien dėl to, kad aplinkos gyvenime pastebimas vis didesnis dėmesys jaunajai generacijai, bet ir iš paprasčiausio reikalo yra būtina skirti daugia dėmesio ir mūsų lietuviškai jaunajai kartai. Patinka mums ar ne, bet jie, ne kas kitas, palaipsniui perims bet kokios lietuviškos veiklos varą, tad ir ignoruoti tokią potencialią didesnę ar mažesnę jėgą tikrai nederėtų.

Kai kuriuos vyresniusius tiesiog baido tūlų jaunimo atstovų laikysena, nuomonės, o kai kada ir gana radikalūs veiksmai. Vyresnieji savo ruožtu prisiėkinėja, kad jie, būdami jauni, tikrai neturėjo tokių drastiškų idėjų ar sumanymų, kokius demonstruoja šios dienos jaunimas....

Bent kiek plačiau išsikalbėjus su priaugančiosios kartos atstovais, matosi, kad eilėje atvejų jie beveik nepasitiki mūsų vyresniaisiais ir kvastinuoja bendrosios veiklos metodus, taisykles, potvarkius. Bene pagrindinis priekaištas būtų tas, kad vyresniuose jie neretai išvelgia visą eilę reiškinių, atsiduodančių... hipokrizmu.

Parodų salė

bet ir jų vaikų ateities klausimas? Ar ne per brangiai atsisie visuomenė tai, jog jau nuo pat mažens vaikai tampa ginklais šeimyninėse kare, verčiami nešti ant silpnųjų pečių našta visiškai ne pagal savo jėgas?

Nesimu narplioti šios šeimos intrigų ar nesutarimų kamuočio, bet Alytaus rajono milicijos skyriuje esantys raštai diktuoja, kad kuriuos samprotavimus toli gražu ne J. Kavaliausko naudai. Visų pirma, Mindaugo Kavaliausko, to paties berniuko, kuris tėvo padiktuotu tekstu kaltino teisme motiną, pareiškimas milicijos skyriaus viršininkui, jog „tėveliui nebūnant namie, pašaliniai asmenys (teismo vykdytoja, namų valdybos inžinierius ir kvietinis, atvykęs vykdyti teismo sprendimo — J. S.) išlaužė buto duris“.

Toliau stebina paties J. Kavaliausko rašytas pareiškimas, „jog Aukščiausiojo teismo nutarimu butas priklausė man, Kavaliauskui, Juozui, Vaclovo... Ir pagaliau jo paties žodžiai, kuriuos išgirdau iš jo lūpų, nuvažiuavus į „Dainavos“ siuvimo fabriką, apie žmoną: „Sakot, vaikai teisme kalbėti nederą? Dera. Paklauskit dar mažąjį berniuką, pažūrėsit ką jis pasakys apie ją ir mane. Tokio tėvelio, kaip aš, niekur nerasi“. Namie šeimnininkas atkakliai tvirtino, jog visa tai, ką matau bute — baldai ir gėlės — jo, vien tik jo, kad jis čia savininkas, ir žmona buvo slenksčio nebeperžengs...

Palikau nuostabiai žalia, pušynu pasidabinusį ir gero-kai tolyn išsiplėtusį, nuolat augantį miestą, ir vis neduoda ramybės mintis apie moterį, nepajėgiančią išsivaduoti iš liūno, kuris traukia, gramzdina ją gilyn. Apie berniuką, kuris labai pasiilgo namie paliko savo dviratuko, apie vyresnįjį jo broliuką, sakantį mokytojai: „Mokytoja, aš taip bijau tėvelio“... Ir apie žmogų, kuris visiškai nebrangina savo šeimos garbės, drabstų purvais savo žmoną ir kuris linkęs nepaisyti tarybinių įstatymų.

Idomu, kiek dar laiko grįžti po darbo moteris su vaiku belsis į svetimas duris?

J. SINKONAITĖ
„Tiesos“ koresp.

Vieni masteliai sau, visai kiti kitiems. Tokias nuomones išgirdus, tuoj pat teko teirautis ir pavyzdžių, iliustracijų. Ne — delsiant buvo paminėti keli atvejai.

Va, nelemtas — ar lemtas krepšininkų kelionė Lietu-von atsitikimas. Toli gražu ne vienas užkalbintasis tikėjo, kad tuo padaryta bet kokia žala bendriesiems interesams, bet jų pasipiktinimas ne tiek siejosi prieš tuos, kurie nepritarė tai kelionei, bet prieš tuos, kurie visais įmanomais būdais (kai kada ir šantažu, grėšimais) trukdė informuoti plačiąją visuomenę apie esamą padėtį, turimus faktus.

Poto, girdi, kai kelionė įvyko, pasipylė drąsus priekaištai ir patiems dalyvavusiems sportininkams, ir gastrولی rengėjams bei rėmėjams. Esą, buvo labai blogai pasirodę, per daug rungtynių pralaimėta, duota proga sovietinėms įstaigoms džiūgauti.

Taip, tai dalis teisybės. Bet taip pat teisybė, jog čia buvo sudarytos tokios sąlygos, kad nebuvo galimas bet koks geresnis ir platesnis masto pasirošimas. Dar daugiau: drastiškos priemonėmis buvo atkalbėti ar atbaidyti net tie iškili sportininkai, kurių dalyvavimas gal būtų bendruosius rungtynių rezultatus pakeitęs kaip tik teigiamon pusėn...

Išvykai įvykus, visuomenėje dėmesys nebuvo jau toks mažas. Norėta skubiai sužinoti rungtynių rezultatus, išvykos eiga. Tas buvo idomu ir tiems, kurie pritarė tai išvykai, ir tiems, kurie buvo priešingi. Kągi? Mūsų spauda jokios informacijos nespausdino, ir žmonės turėjo ieškoti ružavųjų ar raudonųjų Vilnės ar Laisvės puslapių, kad radus bent vieną kitą žinutę. Idomu, kad apie rungtynes ir visą viešnagę tylėjo ir sovietinamos Lietuvos spauda, tik pasibaigus rungtynėms vis pranešdama lakoniška žinute turimus rezultatus.

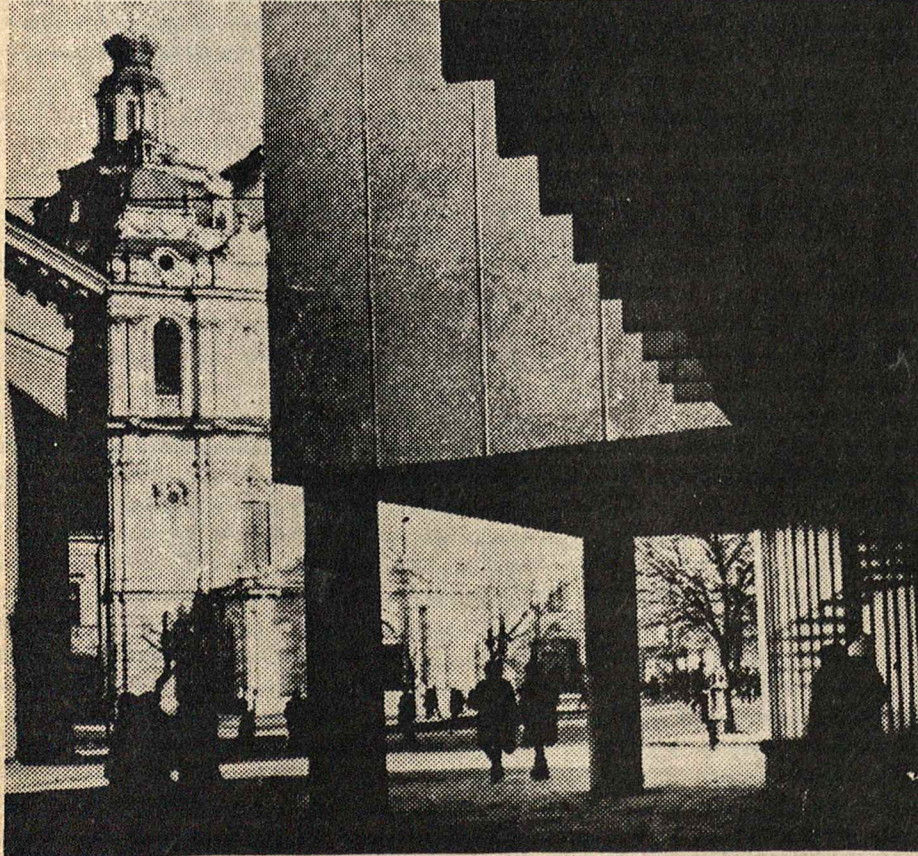
Iškilo nauja kontraversija ir su sovietinamos Lietuvos solistų koncertais. Nieko blogo, kad vieni apie tai galvojo vienaip, kiti kitaip. Pasigirdo spaudoje balsų, kad ir mūsų išsivijęs talentingesnė menininkai turėtų būti įsileisti tėvynėn.

Konkrečiai buvo klausta, kodėl mūsų solistai negalėtų padainuoti Lietuvos operos scenoje. Pasirodo, kad tai būtų beldimosi į atviras duris. Esą, mūsų solistai yra gavę pakvietimus privačiais keliais, bet... Taip pat tiesa, kad prieš kiek laiko mūsų spaudoje jau buvo pasirodę grąsinimai tiems solistams, kurie drįstų vykti anapus. Esą, jie čia grįžę bus boikotuojami, gal net išmetami iš savųjų gretų ir t. t.

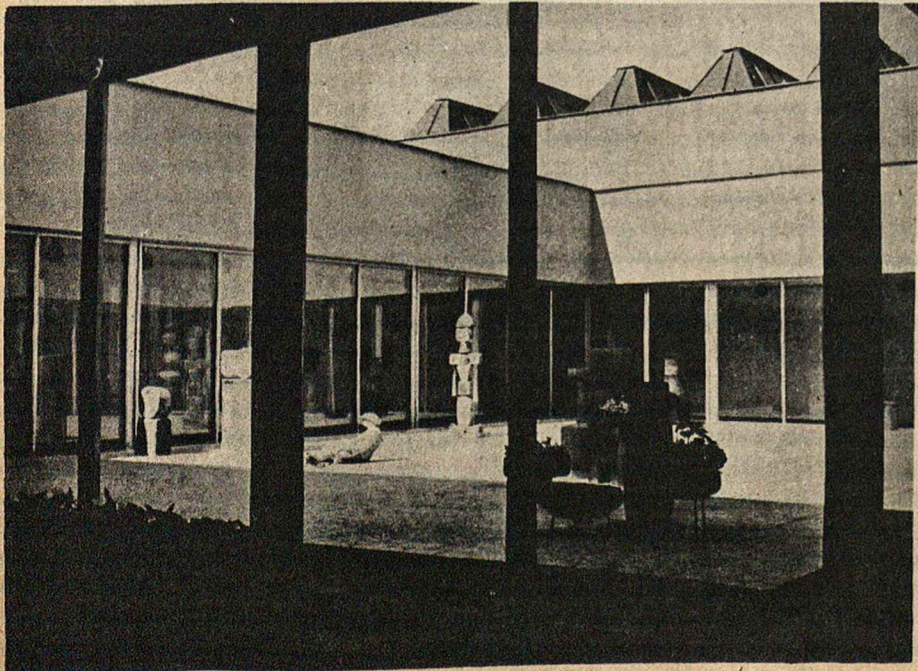
Padėtis beveik komiška, jei nebūtų pakankamai rimta. Vieni šaukia, kad solistai turi būti įsileidžiami laisvai dainuoti tėvynės scenoje, o kiti balsai (gal net ir tie patys...), priešingai, siūlo sankcijas tiems, kurie pabandytų.

Štai, viena pakankamai žinoma mūsų viešojo gyvenimo asmenybė savo metu garsiai vieni kalbėjo ir spaudoj rašė, jog nepatariami jokie vizitai į okupuotą tėvynę. Tuo tarpu to pat asmens labai artimi šeimos nariai du kartus lankėsi pas savo gimines tėvynėje, aišku, spaudoje apie tai nereklamuojant, jokio triukšmo nekeliant.

Tad tik iš tų kelių atvejų (jų jau nieji davė ir daugiau) jau galima patiems spręsti, ar tas antraštėje minėtas kaltinimas yra tikras ar išsigalvotas.

Viršuj: senasis ir naujasis Vilnius. Apačioj: Skulptūrų kiemas Parodų rūmuose

Toronto

PASIKALBĖJIMAS TRAUKINYJE

Požeminio traukinio vagone, sėdintieji keleiviai kalbasi lietuviškai. Vienas trumpų rankovių marškinukais apsirengęs vyras sako buvęs kalme pas savo artimuosius. Ten ir poilsavęs, ir dirbti padėjęs, ir, kas svarbiausia, perskaitęs Kazio Plačeno "Pulkim ant kelių".

Tą romaną jis skaitęs jau antrą kartą, bet šiuo metu knyga palikusi jam visai kitokį įspūdį. Kai jis skaitė anais nepriklausomybės laikais tėvynėje, jam buvusi įdomi tik svarbiausiojo romano veikėjo kūno. Strazdelio charakteristika, jo gyvenimas ir nuveiktieji darbai. Tuo tarpu dabartiniu metu, nežinint kur jis tą knygą skaitęs — šienaujamose lankoje, ar vėl vakarą savo kambaryje — visas romanas išryškėjęs visai kitoje šviesoje. Jis iškilęs branglu tėvynės prisiminimu.

Su kiekvienu verčiamu puslapiu romanas spinduliavęs tėviškės laukų grožiu. Dėl to ir pačios atostogos šiais metais, praėjusios daug prasmingiau, tuo labiau, kad visa tai įvykę ji supusioje žydinčios gamtos prieglobstyje.

Perskačius abi knygos dalis, susipažinus su visomis anų laikų detalėmis, esą malonu pagalvoti apie tą proletarišką kūną.

HAMILTON

PO SĖKMINGOS KELEIONĖS

Hamiltono Gyvataro ansamblio koncertinė kelionė po vakarinės Kanados lietuviškuosius telkinius buvo iš tikrųjų sėkminga.

Dalis Gyvataro šokėjų palikviešėtipas Vancouverio lietuvių ir į Hamiltoną sugrįžo po kelerių savaitių. K. B.

MIRĖ

J. ŠARŪNAS

Hamiltono, 69 m. amžiaus sulaukęs, mirė Juozas Vrubliauskas-Šarūnas.

Biržų apskr. gimęs velionis 1919 m. baigė Lietuvos karo mokyklos pirmąją laidą ir tapo kavalerijos karininku. 1919-20 m. dalyvavo kautynėse prieš bolševikus, bermontininkus ir lenkus. 1925 m. baigė aukštųjų karininkų kursus. 1944 m. Vietinėje rinktinėje buvo bata-

Strazdelį. Savo sukurta giesme "Pulkim ant kelių" jis ne tik pasistatė sau didžiulį paminklą, bet paliko ir mums nemažiau nuotaikingą religinės apeigos prisiminimą. Kai pamaldų pradžioje užtraukdavom tą giesmę, visi kaip vienas puldavo ant kelių. O kada jis bėgęs iš tėvynės ir po pusmečio turėjęs progos Breslau mieste išklausti lietuviškas pamaldas, išgirstoj "Pulkim ant kelių" išspaudusi jam net sentimentalią ašarą

liono vadu. Karo tarnybą baigė majoro laipsniu.

1949 m. atvykęs į Kanadą, J. Šarūnas įsijungė į visuomeninę veiklą, ypač veikliai dalyvaudamas Ramovės darbuose.

J. Šarūnas buvo nuolatinis NL bendradarbis, rašęs daugiausia kariškais ir politiniais klausimais. K. B.

LIETUVIŠKOS ŠEMOS

Hamiltono liet. bažnyčioje netrukus bus V. Paškevičūtės sutuoktuvės su V. Beniušiu.

Hamiltoniečio K. Žukausko sutuoktuvės su G. Mitelaite įvyks jaunosios parapijoje — Toronto prisikėlimo bažnyčioje.

TAUTOS ŠVENTĖ

Negalutinais duomenimis, šįmet Hamiltone Tautos fondas jau surinko 850 dol. TF vajus bus užbaigtas Tautos šventės minėjimo metu.

Minėjimas šįmet įvyks rugsėjo 12 d. Jaunimo centre. Programą išpildys Baltijos ansamblis iš Londono. Bus vaišės ir šokiai, kuriems gros V. Babecko orkestras. K. B.

Greta sėdįs bendrakeleivis, klausio jautrių bičiulio prisiminimų ir nori išsiterpti.

Sulaukęs progos, jis sako, sutinkas dėl giesmės grožio ir jos tradicija virtusio tinkamumo. Tik visanaelaimė, kad mes beveik jos nebenaudojame. Įvedus lietuviškas pamaldas, pakaitus lotyniškus maldos žodžius, tarsi pasityčiojimui, nebeįdomie giesmės žodžių. Jis labai nustebęs, kai, atostogaudamas Springhurst vasarvietėje, nuėjęs išklausti pamaldų į lietuvišką koplyčią. Pilnutėliam šventnamiui žmonių užgiedojus "Pulkim ant kelių", jis pakartotinai stebėjėsis, kad nei vienas dalyvis neatsiklaupęs ant kelių.

S. Prackūnas

PRANESAMA APIE NAUJĄ GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ

sutraukiančią hemorojus

Tai yra ypatinga gydomoji medžiaga įrodžiusi galią sutraukti hemorojus ir pataisyti sugadintus audinius.

Pagarsėjęs tyrimų institutas atrado ne paprastą gydomąją medžiagą, sugebančią sutraukti hemorojus be skausmo. Ji per kelias minutes sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistų audinių gijimą.

Visais tyrimo atvejais švelnėjant skausmams išvykavo hemorojų susitraukimas.

Tačiau visų svarbiausia — rezultatai būdavo toki nuostabūs, kad pagerėjimas tęsdavosi daugeli mėnesių.

To buvo pasiekta naudojant gydomąją medžiagą (Bio-Dyne), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms cėlėms ir sužadina naujų audinių augimą.

Dabar Bio-Dyne galima gauti tepalo bei lazdelės formose "Preparation H" vardu. Prašykite visose vaistinėse. Pini-gai bus grąžinti jei nebūsate patenkinti.

Kas nori, nors trumpam, pabėgti iš didmiesčio ir surasti ramaus ir gaivinančio poilsio, tas nepravažiuos pro TOMKŲ VASARVIETĘ, kuri yra ant pat Atlanto vandenyno ir turi visas sąlygas, apie kurias kiekvienas didmiesčio žmogus per ilgus metus svajoja.

Dėl smulkesnių informacijų rašykite:

V. Tomkus

700 Ocean Dr.

Junco Beach

North Palm, FLA. 33403

arba skambinkite
(305) 844-3388

Vienintelė, Kanados valdžioje registruota lietuviška natūralaus gydymo sveikatos klinika. Mediciniškas ir pooperacinis gydymas. Psichologinė terapija. Masažai. Elektronika, raudoni ir ultravioletiniai spinduliai. Terminė ir garų terapija. Fiziniai gydymieji judesiai, — hidro terapija. Dr. B. Naujalis, R.M. Ps.D. N.Pt.R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont. LE3-8008.

Gytavaro šokėjai Edmontono aerodrome

HAMILTONAS ATOSTOGAUJA

Hamiltono lietuvių visuomeninė veikla beveik apmirusi. Daug hamiltoniečių atostogauja prie Ontario ir Erie ežerų. kiti lanko gimines ir pažįstamus JAV.

ŠNIPAS SU LIETUVIŠKU PASU

Hamiltono dienraštis The Spectator liepos 25 d. recenzuoja L. Bernikovo knygą apie garsųjį sovietų šnipą plk. Abelį. Straipsnyje nurodoma, kad R. Abelis iš Kanados į JAV sieną perėjo su pasu, išduotu Amerikos lietuviui Andriui Kajočiui.

Detroito gyvenęs A. Kajotis 1947 m. išvyko į Lietuvą ir ten mirė. Velionio pasu kaip tik ir pasinaudojo garsusis šnipas Abelis.

Galime prileisti, kad Abelis buvo susipažinęs su Lietuva ir kalbėjo lietuviškai. Jis juk galėjo sutikti lietuvių kilmės JAV multininkus, kurie jį už-

kalbintų lietuviškai. Žinoma, kad Sov. Sąjungoje šnipai yra kruopščiai paruošiami, todėl manytina, kad Abelis buvo susipažinęs su Lietuva ir suprato lietuviškai. kb

PADĖKA

Nuoširdžią padėką reiškiau ligos metu mane ligoninėje ir namie lankiusiems:

M. Aleksams, A. B. Stepovičiams, V. R. Narbautams, p. Bungardams, Aukuro vadovai E. Kudabienėi ir pirm. K. Mikšui, J. Mikšui, Br. Grajauskui, N. Miškinui, T. Vainauskui, C. Choromauskiui, p. Šturmatičiui, SLA 72 kp. pirm. iš St. Catharinės, St. Pilipavičiui, p. Petraičiui, V. Blaūzdžiui, p. Mačulaitienei, S. Skripkieniui, HKM dr. atstovams E. Kybartienei, O. Pilipavičienei, J. Raguckiui, A. Mingelai, D. Stukui, J. Vajčiūčiui.

Ypatingą padėką reiškiau p. St. ir M. Aleksams už visokeriopą pagalbą ir parodytą nuoširdumą.

A. Kaušpedas

ST. CATHARINES

LIETUVIŲ DIENOS ST. CATHARINĖJE?

KLB Krašto valdybos pirm. dr. S. Čepas raštu pasiūlė St. Catharinės apyl. valdybai 1971 m. suruošti Kanados lietuvių dienas. Apylinkės valdyba su pasiūlymu sutiko iš principo, jei vietos lietuviai tam pritars.

Reikalą apsvarstyti rugpjūčio 23 d. vienuolyno patalpose, 75 Rolls Ave., šaukiamas visuotinis apylinkės austrinkimas, kuriame prašomi dalyvauti visi bendruomenės nariai.

— * —

Skelbiama, kad rusai išradę tokią rimąją medžiagą — klįjus, kurie naudojami prie operacijų: esą, nereikia operacijos keliu pūvio siūti, o tik tais klįjais patepus viskas švariai sugyja.

Sicilijoje, Belstio kaimo savivaldybė skiria tam tikrą sumą pinigų ir dalyvauja Italijos Futbolo Totalizatoriuje ir savo gyventojams žada po laimėjimo, kurio dar vis nėra, įvesti vandentiekį ir kanalizaciją.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

KELEIVIS

536 Broadway,
So. Boston, Mass.
02127 USA.

Aišku, esate girdeje, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-sius metus. Jį vienį giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todėl, kad jis glekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinę Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą vardą ir pasitikėjimą.

Keleivis duoda ir teisingų patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik \$6.00.

Jau galima gauti --- 1970 --- metų Keleivio Kalendorių. --- Kaina \$1.00.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.

Redaktorius Grožvydas Lazauskas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS TREČIADIENĮ PER

CFMB

STOTĮ

BANGA 1410, 11.00 VALANDA VAKARO

1053 Albanele Cr.,
Duvernay, Mtl. P.Q. TEL. 669-8834. Programos vedėjas L. Stankevičius

Geriausie taupyt ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

KREDITO KOOPERATYVE "TALKA"

21 Main Street East, Room 203, tel. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas
Parduodame American Travelers čekius ir money orderius
Užtikrintas indėlių saugumas
Kapitalas virš \$1,850,000.00

Darbo valandos:
Pirm. 9.30—5 v.p.p.
Antr. 9.30—5 v.p.p.
Treč. 9.30—5 v.p.p.
Ketv. 9.30—5 v.p.p.
Penkt. 9.30—5 v.p.p.
Šešt. 9—1 v.p.p.

MOKAME UŽ:

Depozitus	5 %
Šėrus	6 1/2 %
Už vienų metų indėlius	8 %
SKOLINAME:	
Asmenines paskolas iš	10 %
Nekiln. turto paskolas iš	9 %

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Taupyk ir skolinkis

MOKA

5 1/2 % už depositus
6 % už šėrus (numatoma)
7 % už 1 m. term. dep.
7 3/4 % už 2 m. term. dep.

IMA

8 % už mortgicijus
8 % už asm. paskolas

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIJUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BUSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

IVAIRŲ SIUNTINIŲ IR DOVANOS

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu.

Motociklai, automobiliai, automobiliams motorai, skalbiamoji mašina, siuvamosios mašinos, televizijos ir radijo priimtuvai, šaldytuvai ir t.t.

DOVANOS BE MUITO:

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svarų gryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar eksprešu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- Sažiningai ir greitai patarnaujame.
- Pries pradedant ruošti siuntinį prašome rasti laiko ir pasiteirauti kiek ko galima viename siuntinyje siųsti, nes nuo 1969 m. spalio mėn. daiktų ir ypač medžiagų kiekiai yra sumažinti. Be to, jei turima neaiškumų, prašome klausyti, telefonuoti bei rašyti — mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug kam pasitarnavo ir pasirodžiusi patarnauti ateityje.

DARBO VALANDOS:

pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro;
šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

BALTIC EXPORTING CO.
480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.

Telefonas LE 1-3098
Savininkai A. ir S. KALŪZA

Montreal

LITAS AUGA

Liepos mėnesį Litas baigė su 2.617.173 dol. balansu. Praeitais metais balansas buvo 2.500.877 dol. Daugiausiai paaugo terminuotieji indėliai ir taupomosios sąskaitos.

Terminuotieji indėliai Lite dabar sudaro 680.430 dol., o taupomosios sąskaitos 143.056 dol. Vadinamųjų "šėrų", atseit, akcijų sąskaitos sudaro 1.138.340 dol., o einamosiose sąskaitose yra 496.259 dol.

Einamosios sąskaitos yra vienintelė sumažėjusi pozicija Lito balanse, nes pernai jose buvo 604.045 dol.

Asmeninių paskolų yra išduota 488.273 dol., o nekiln. turto paskolų 1.851.648 dol.

Lito spartesni augimą ir veiklą trukdo nesibaigiantis pašto streikas, nes didelę dalį santaupų nariai paštu atsisdavo. Daug pakenkė ir neaiški politinė padėtis Kvebeke prieš rinkimus. Dėl to nariai iš Lito atsiėmė net 100 tūkstančių dolerių, kurių tik nedidelė dalis grįžo.

Nežiūrint tokio staigaus pinigų pareikalavimo, Litas išmokėjimų nesustabdė nė už terminuotus indėlius, nesu-siaurino nė paskolų išdavimo. Tiesa, trumpam laikui teko iš Provincial banko pasiskolinti 55 tūkstančius, bet tai tik mažą dalis Lito turimo atviro ketvirčio milijono kredito tame banke. Reikalui išitikus, tokį pat kreditą Litas gali gau-

Skautai stovyklauja Baltijoje

ti iš naujai suorganizuotos Lygos centrinės kasos, kurion ir Litas yra idėjęs 75 tūkstančius. Vadinasi, Litas yra visiškai pajėgus nariams išmokėti visas jų santaupas pirmu pareikalavimu.

Kai kas Litol siūlo daugiau naudotis banko ir Lygos kreditais ir išduoti daugiau paskolų. Tačiau Litas vengia banko ir Lygos atvirą kreditą visiškai išnaudoti, nes tas kreditas yra savotiškas rezervas — grynų pinigų atsarga reikalui

esant. Be to, Litui juk neapsimoka duoti paskolas už 9 auoš. su 3 auoš. gyvybės draudimu, kai bankui tenka mokėti 8,5 auoš., o Lygai 9 auoš. Žinoma, jei Litas už asmenines paskolas imtų 12 auoš., o už nekiln. turto paskolas 10 ar 10,5 auoš., tai reikalas gal būtų svarstytinas.

Iš tikrųjų gaila, kad dar daug tautiečių nesinaudoja Lito patarnavimais. Atiranda net tokių, kurie bando kelti nepasitikėjimą Litu.

Lito finansinė padėtis juk niekad nebuvo geresnė, kaip dabar. Senosios, žemų palūkanų paskolos sparčiai mažėja, o naujosios jau duodamos už didesnę nuostimę. Litas dėl to galės lengvai subalansuoti savo knygas, bet, gal būt, ir padidinti palūkanas už indėlius arba sumažinti už paskolas — priklausomai nuo konjunktūros. Būdami solidaresni, galėtume Litą išauginti iki 3 ar net 5 milijonų dolerių ir tuo būdu patenkinti visus lietuvių finansinius reikalus daug geresnėmis sąlygomis. Pr. R.

SVEČIAS IŠ CHICAGOS

Prieš trejetą metų iš Montrealio į Chicago išsikėlęs Kostas Leipus šįmet atstogavo su žmona ir vaikais praleido Kanadoje. Kartu su giminaičiais Šulmistras ir Martynaičiais meškeriojo šiaurėje, o Montrealyje apsilankė NL redakcijoje.

K. Leipus yra buvęs NL spaudos bendrovės valdybos narys ir kasininkas.

ATOSTOGAUJA KLEBONAS

Tėv. L. Zaremba, AV parapijos klebonas, išvyko atostogu. Dalyvaus atėtininkų kongrese Chicagoje.

PO MEDAUS MĖNESIO

Daugiau kaip šimtas svečių atšventė Nancy Lee Griffin ir Algio Mažeikos vestuves Halifaxe. Medaus mėnesį jaunoji pora praleido Prince Edward saloje, kur susitiko ten atostogaujančius montrealiečius Ireną ir Gytį Vazalinskus.

N. ir A. Maželkai apsigyveno Toronte.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems draugams ir pažįstamiems, kurie prisidėjo prie mūsų priešvestuvinės staigmenos.

Nancy ir Algis Maželkai

ATOSTOGININKAI

Juozas ir S. Adomaičiai ke-turias atostogų savaites praleido Virginijoje ir kitoje Atlanto pakraščio vietovėse.

Adv. St. Daukša atstogavo Pietų Carolinoje, JAV.

St. Vyšniauskas su šeima lankėsi New Yorke pas giminės Eidukevičius.

Buvęs montrealietis Juozas Kurilavičius iš Elisabeth, JAV, su šeima svečiuojasi pas B. M. Kasperavičius Verdune.

SVEČIAS

REDAKCIJOJE

Pas Pr. Tautkų La Sallėje svečiuojasi torontieškas Alfonsas Mackevičius. Jis lankėsi Montreallio šaulių gegužinėje, o pirmadienį atvyko į NL redakciją ir užsiprenumeravo laikraštį.

1940 m. Alfonsas Mackevičius buvo vienas iš NL steigėjų.

"Žinoma, kad ruošiuos. Kur? Į Nepriklausomosios gegužinės ateinančią sekmadienį..."

LANKĖSI

NL redakcijoje lankėsi ir prenumeratą apsimokėjo D. Vizbaras iš New Yorko. Jis viešį pas Čepulius La Sallėje.

SUDĖTINGA OPERACIJA

Jonui Žukauskui, Julijos ir Petro sūnui, buvo padaryta sudėtinga operacija.

Buvo operuota širdis, kad pacientas galėtų ir ateityje sportuoti.

30 METŲ SUKAKTIS

Ona ir Juozas Vieračiūnai praėitą šeštadienį artimųjų draugų tarpe atšventė 30 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

Skautų viršininkai šių metų stovykloje Baltijoje prie Montrealio: Č. Kiltulis, A. Saulaitis, J. Piečaitis ir A. Kličius.

W. LAPENAT

General Construction Reg'd.
89 Orchard Street LaSalle, Que.

*** **

[vairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina. Tel. 366-6237.]

LAURINAITIS JUOZAS

Tel. 524-0209.

DĖMESIO, DĖMESIO! Parduoju alų perkama kaina, visų rūšių minkštą gėrimą po \$2.00 už case, Varškę 5% sv. už \$2.10. Pigiausiomis kainomis šviežias ir rūkytas dešras ir kitus produktus. Atvykite patys į krautuvę - 1918 Frontenac St. (Prie pat METRO).

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

601 St. John Road

TEL. 695-3883

POINTE CLAIRE, QUE.

(M. Rutkauskas)

- Atliekame prabėgimo ir kapitalinio auto-mašinų darbus.
- Taip pat patarnavimas gazolinu, alyva, padangomis ir kt.
- Tikrai keliolika minučių iš Montrealio greitkelio Nr.40 arba Nr. 20. Atvažiuoję neapsiriksime!

Lafleur Radio Taxi

Savininkas Alfonsas Viskantas

SPECIALIOS KAINOS:

- Krikštynoms, vestuvėms ir laidotuviams.
- Į tolimesnes užmiesčio ir kito miesto vietoves.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

TEL: garažo 366-0500
namų - 366-4203

TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.

7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q.

SAV. G. DESROCHERS.

(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

TEL. 769-2941.

239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)

Windsor

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
1205 CHURCH AVENUE, VERDUN, P.Q.

Tel. 768-6679.

Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus.

Baltic Woodwork Co.

TEL. 366-3884

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC.

TEL. 366-6941

BOIS DE CONSTRUCTION

BUILDING MATERIALS

7682 BLVD. CHAMPLAIN

coin 61ème Ave., LaSalle

(VAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai, Izoliacija, Ten - Test,

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B.P. išdirbiniai, cementas ir kt.

HIGHLAND AUTO BODY

Lietuviams nuolaida.

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

LaSalle

AUTOMOBILE INC.

7635, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUÉBEC
TEL. 366-7818

- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION
- DODGE

LAURENT DAIGNEAULT
Président

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktoriai

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai

- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai

- Apkainavimas nemokamas

140 - 2e AVENUE
LASALLE

366-0330

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

TEL. 525-8971.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS

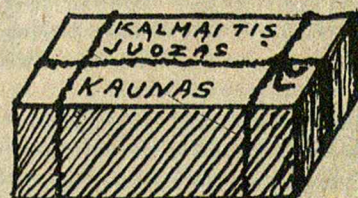
T. Laurinaitis

A.B.C. PARCEL SERVICE

3891 ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL, QUE, CANADA

TEL. 844-9098

- A.B.C. Parcel service patarnauja gerbiams lietuviams klientams jau 17 metų ir ryžtasi tai daryti dar daugelį metų ateityje.
- A.B.C. yra vienintelė bendrovė Montrealyje, kuri turi visus leidimus ir teisę pati išrinkti mokesčius bei siųsti siuntinius tiesiai iš Montrealio.
- Mes turime pilną pasirinkimą įvairiausių medžiagų, tinkamų siuntoms, ir duodame dideles nuolaidas angliškoms medžiagoms (joms maitas yra tikrai \$1.00 - vienas doleris - už jardą), už apsiuostus nuolaida iki **50%**

- Parduoame taip pat specialius pažymėjimus (certificates), už kuriuos galima pirkti prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
- Skubėkite mus aplankyti arba skambinkite mums, kad galėtumėte gauti visą informaciją apie tai, ką geriausia šiuo metu siųsti Lietuvon.

A.B.C.

KRONIKA

GRĮŽO
H. NAGYS

Dvi savaites Chicagoje viešėjęs, Montrealin grįžo Henrikas Nagys.

Praeitą penktadienį jis ap- lankė Baltijoje stovyklaujan- čius skautus ir, laužo metu skaitė savo ir kitų poetų kūry- bą. Klausytojai poetą labai šil- tai priėmė.

ĮDOMUS LATVIŲ
RENGINYS

Latvių dainų šventės proga, liepos mėn. Toronte buvo su- organizuotas įdomus diskusijų vakaras, kurio tema buvo "On being married to those crazy Latvians". ("Vedybos su tais pasiutusiiais latviais"). Disku- sijose dalyvavo Kanados žydas, amerikietis iš pietinių valstijų, austrė, anglė ir kanadietė iš Kvebeko. Visi dalyviai buvo ve- dė latvius.

Dr. Gundegos Micheles pir- mininkaujami diskusijų daly- viai išreiškė nuomonę, kad lat- viai paprastai neįsivaizduoja istori- jos tekmės, turi superiorišku- mo kompleksą ir apamai save per daug rimtai vertina. Jie siūlė latvių kultūrinės vertybės plačiu mastu pristatyti Vakarų visuomenėms ir išleisdinti praktiškus latvių kalbos vado- vėlius.

Diskusijų dalyviai ragino jau- nuosius išeivijos latvius jokių būdu neatsisakyti savo tautinės tapatybės, nes anksčiau ar vė- liau tokios tapatybės kiekvienas žmogus pasigenda.

Dr. G. Michele pareiškė, kad sekančios diskusijos nagrinės klausimus, susijusius su vedy- bomis tarp lietuvių, latvių ir estų.

MEKSIKOJE

Mokslinį darbą Harvardo universitete dirbantis fizikas dr. R. J. Kriščiokaitis su šeima buvo išvykęs į Meksiką atostogų.

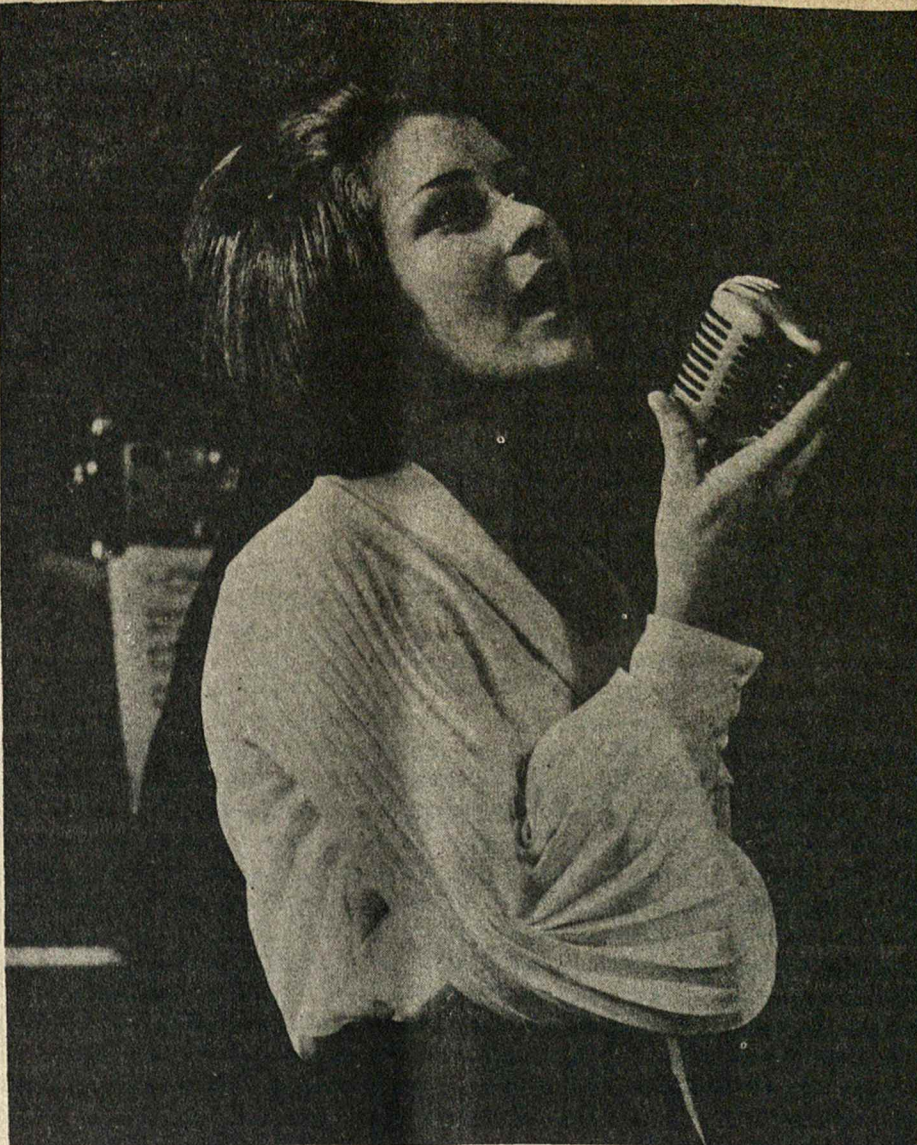
PRANEŠIMAS APIE
ATEIVIUS

Pusė Toronto gyventojų yra gimę Kanadoje. Ontario pro- vincijoje per pastaruosius 25 metus įsikūrė 1,7 milijonai ateivių. Tačiau, "aplamai kal- bant, federalinės ir provincijų vyriausybės laikysena, dėl ate- vių išsiliejo į Kanados visuo- menę, yra abejingumas", tvir- tina Ontario ekonominės tary- bos pranešimas, kuris yra nu- kreiptas į vyriausybę ir į pačią Kanados visuomenę.

W. H. Cranstono pirminin- kaujamos ekonominės tarybos pranešime rašoma: "Augantis kraštas, kaip Kanada, suside- dantis iš daugelio tautinių ir et- ninių grupių, yra reikalingas pilietybės ir nacionalinio vys- tymosi programos, kuri ska- tintų darnų skirtingų bendruo- menių sugyvenimą".

Ekonominė taryba savo pra- nešime rekomenduoja, kad ateiviams būtų padedama prisi- taikyti prie Kanados gyvenimo sąlygų, bet tuo pačiu metu ir kanadiečiams privalo būti iš- aiškinta ateivių kultūra ir gy- venimo būdas.

Taryba ypač pageidauja, kad ateiviams būtų sudarytos visos reikalingos sąlygos mokytis Kanados kalbų ir kad tokias pa- mokas pravedėtų specialiai tam paruošti mokytojai. Pirmai- siais metais ateiviai turėtų su- silaukti specialios federalinių įstaigų pagalbos ir tam tikrais atvejais netgi finansinės para- mos. Mokytojai, slaugės, gy- dytojai, socialiniai darbuotojai ir teisininkai turėtų ypač gerai susipažinti su ateivių kraštų kultūra. O įstaigos ir įmonės, kuriose dirba didesnis ateivių skaičius, privalėtų samdyti spe- cialius tarnautojus, žinančius reikalingas ateivių kalbas ir pažįstančius jų kultūrą.

Anelė Valaitytė

KYLANTI
DAINININKĖ

Vakarų Europoje vis labiau garsėja lietuvių estrados dai- nininkė Anelė Valaitytė.

Ji viešai estradoje dainuoti pradėjo prieš trejetą metų. Per tą laiką A. Valaitytė gastrolia- vo Londone, Vak. Vokietijoje, Šveicarijoje ir Austrijoje kartu su tokiais žinomais pramoginės muzikos artistais, kaip Marika Roeck, Harald Nielsen ir Horst Winter.

Anelė Valaitytė turi savitą, jai vienai būdingą dainavimo stilių ir pasirenka atitinkamas dainas. Ji ne kartą atmetė pa- siūlymus dainuoti, nes dėl komercinių priežasčių nenorėjo dainuoti jos stiliui neatitinkan- čių dainų. Nuolatinės gastrolės ir "gyvenimas iš lagamino" jai ilgainiui įgriso, ir Anelė Va- laitytė dabar ieško pastovaus angažamento vietoje.

Anelė Valaitytė yra Vasario 16 gimnazijos auklėtinė.

LENGVOJI ATLETIKA
IR LAUKO TENISAS

Rugpjūčio 29-30 d.d. latvių naujajame stadione-jauimo stovykloje tarp Hamiltono ir Toronto — įvyks pabaltiečių lengvosios atletikos pirmeny- bės vyrų, moterų ir jaunių kla- sėse (Jaunučių klasėje pabal- tiečių lengv. atletikos pirmenybės įvyks rugsėjo 11 d. To- ronte: vykdys estai). Rugpjūčio 29-30 d.d. pabaltiečių pirmenybių metu iš atsiųstų rezultatų bus išvesti lietuvių pirmenybių rezultatai. Jei kurioje šakoje reikės, bus vykdomos atskiros rungtys atskirai išvesti lietu- vių laimėjimams.

Rugpjūčio 29-30 d.d. Toron- te bus vykdomas pabaltiečių at- viras lauko teniso turnyras ir lietuvių lauko teniso pirmeny- bės visose klasėse.

LIETUVIŲ
GOLFO
PIRMENYBĖS

Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto są- junga (Šalfas) šįmet individua- lines ir komandines golfo pir- menybes ruošia rugsėjo 5-6 d. d. Georgetowno golfo aikštėje prie Toronto.

Vyrų, jaunių ir jaunučių in- dividualinės pirmenybės prasi- dės šeštadienį, rugsėjo 5 d., 1 val. p. p. Tarp miestinėse pir- menybose dalyvaus Chicago, Clevelando, Detroito ir Toron- to komandos. Jos prasidės rugs. 6 d., 12 val. Kiekvienas miestas tarp miestinė pirmenybėms nominuos 12 žaidėjų, ku- rių geriausiųjų rezultatai bus užskaityti varžybų laimėtojų nustatyti.

Pirmenybėms registruojama- si pas organizacinio komiteto pirm. Herbertą Stepaitį, 21 Cosmo Rd., Toronto 18, Ont., iki rugpjūčio 22 d. Dalyviai turi būti apsimokėję Šalfonario mo- keštį.

Pirmenybių vyr. teisėjas bus Jonas Baris.

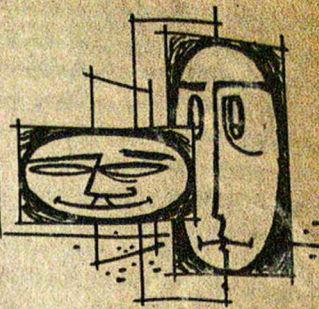
Toje pačioje Georgetowno aikštėje rugp. 30 d., 12 val., įvyks Kanados lietuvių golfo pirmenybės, kurių laimėtojų teks gražiausioji sąjungos tau- rė, padovanota St. Kondroto. Norintieji varžybose dalyvauti turi užsiregistruoti iš anksto. Varžybų dieną registracija ne- bus vykdoma. Šių varžybų rezultatai nulems, kokia bus Toronto komanda tarp miestinė- se pirmenybėse.

Georgetowno aikštė pasiekia- ma iš Toronto 10 keliu važiuo- jantį šiaurę. Nuo "401" yra ly- giai 10 mylių iki posukio. Pra- važiauvus Brompton ir Snelgro- ve miestelius, sukti link Chin- guacousy. 17 šalutinių kelių va- žiuoti apie 6 mylias.

NAUJAS NENDRĖS
ROMANAS

Išėjo naujas O. Nendrės ro- manas "Antroji banga", kuris gaunamas pas knygų platinto- jus ir "Draugo" administraci- joje. Kaina 3,50 dol.

KREVI VEIDRODŽIAI

EUGENIUS VALOTKA

Dėžė

Sėdėjome pustuštėje au- tobusų stotyje. Viduslyje riegsojo nedidelė apdri- kusi kartoninė dėžė.

Iš pradžių į ją niekas nekreipė dėmesio. Paskui kažkoks seneliukas tarė:

— Matai, sugalvojo — dėžės viduslyje statinėti. Pesikištų verčiau po suol- ul!

Dėžė stovėjo kaip sto- vėjusi. Savininko nebuvo.

— O gal tas žmogus jau išvažiavo? Apsidairys grį- žęs — o dėžutės tai nė- ral — nenurimo seneliu- kas.

Susidomėjimas dėže iš- augo.

— Įdomu, kas galėtų būti toje dėžėje, — šnibž- telėjo moteris, sėdėjusi ša- lia manęs. — O jeigu ten kokie megztiniai ar vilno- nės medžiagai?

— Tokiose dėžėse, at- rodo, siunčia dovanas, — įsikišo jauna mergina.

— Galimas daiktas, — pritarė jos draugas. — Tik- riausiai atvažiuo siuntinio į miestą, o paskui iš to džiaugsmo čia ir užmir- šo.

Visi nutilo. Mačiau, jog kiekvienas mąstė: ką da- rytii su dėže!

— Priešais nelieskite, — užbėgo už akių senukas. — Per japonų karą...

— Nesąmonė! — nukir- to senąją jaunuolį. — O gal čia kokios apelsinai?

— Ne vien tik apelsi- nai, — įsikišo moteris, ku- ri alkūne ramstė mano šonkaulius. — Perna kal- mynas rado tokią dėžutę prie namų. Atidarė — ogi mažas vaikas įdėtas. Gavo nešius namo...

Jaunuolis patilenkė ties dėže ir įsiklausė.

— Jokio garso...

— Nieko nepasakysi, — suirzo senukas. — Įsivėlė- me į gražią istoriją. Kol dar nieko neatsitiko, — aš einu — geriau lauke pa- vaikštinėsiu...

— Pala, kur jūs bėgati! O gal ta dėžutė jūsų, — susijaudinus šūktelėjo mer- gina. — O mums reikės lampytės su ja po proku- ratūrai!

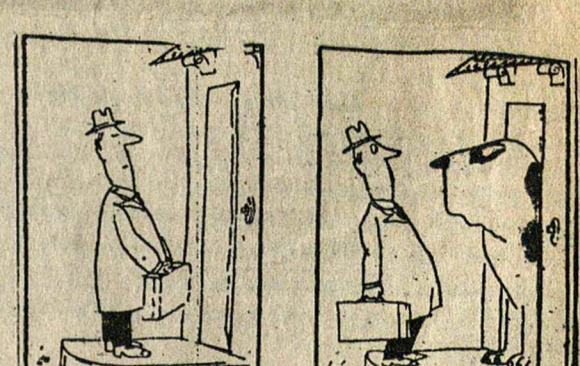
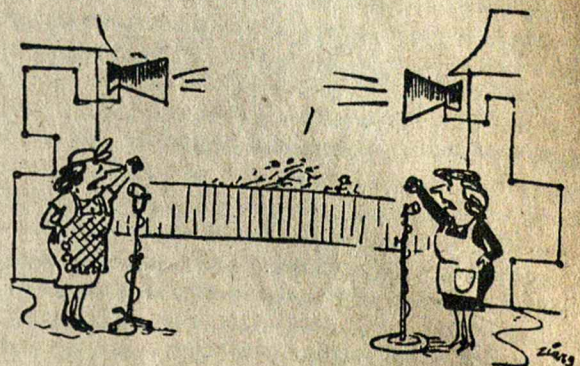
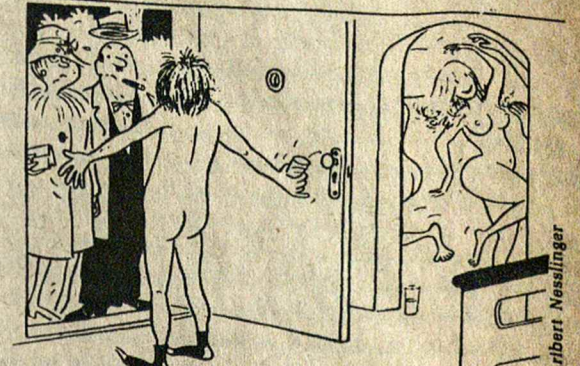
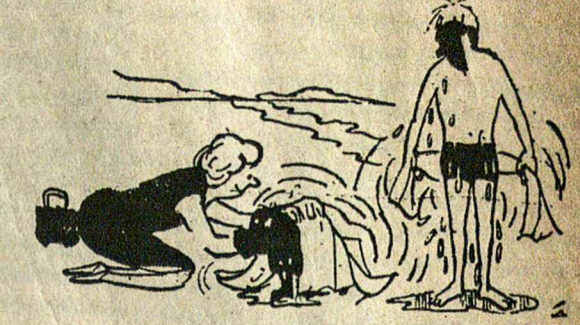
— Prašau nešmeižti ma- nęs! — užsikūrė šis. — Aš senas žmogus.

Kilo triukšmas. Tada aš nebeįsivairiau...

Paėmiau dėžę ir apver- čiau ore. Joje... nieko nebuvo.

— Įsivaizduokite — tik! Niekol — pasigirdo koleky- tyvinis ošimas.

— Aš taip ir žinojau, — tarčiau. — Kadangi ta dėžu- tė sukėlė tiek daug diskusijų, tai iš karto pagalvojau, kad ten: nie- ko rimto nėra. Ir, kaip matote, neapsirikau...

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS

g e g u ž i n ė !

SKRUIBIO VASARVIETĖJE,
POINT FORTUNE, Que.
RUGPJŪČIO 16 DIENA.

MONTREALIO LIETUVIŲ ŽVEJOTOJŲ-MEDŽIOTOJŲ
KLUBAS

NIDA

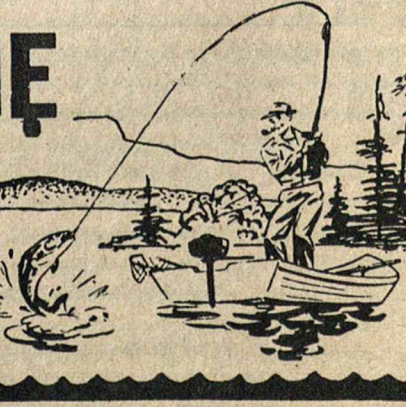
RUGPJŪČIO 23 d. (sekmadienį) P. ŠKRUIBIO VASARVIETĖJE, PRIE OTTAWOS UPĖS,
Pointe Fortune, P.Q.

RENGIA **GEGUŽINĘ**

PROGRAMOJE:

Laisvi šaudymo pratimai
Bufetas. Muzika. Loterija.

"NIDOS" Klubo Valdyba.

nepriklausoma
lietuva

Nepriklausoma Lietuva is published weekly by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, La Salle 690, P.Q. R. E. Maziliauskas, Editor. F. P. Pauks- taitis, Bus. Manager. Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaran- teed. Postage paid at Lachine, P.Q.

Bendradarbiu ir korespondentu spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos ir leidėjo nuomonei. Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Neišspaus- dinti rankraščiai autoriams grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį leidykla ir redakcija neatsako.

Metinė prenumerata Kanadoje \$7.50, visur kitur \$8.00. Atskiras numeris 25¢. Rėmėjo prenumerata \$12.00. Adreso pakeitimas 25¢.

Redakcijos ir administracijos adresas:
7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, P.Q.
Tel. (514) 366 6220

NL foto korespondentas Ka- siukas Šleivys su susidomėji- liornijoje nutilkė momentą ir mu Nepriklausomojoje skaity- padarė nuotrauką, kurioje tak- apie taksiką Šleivį...